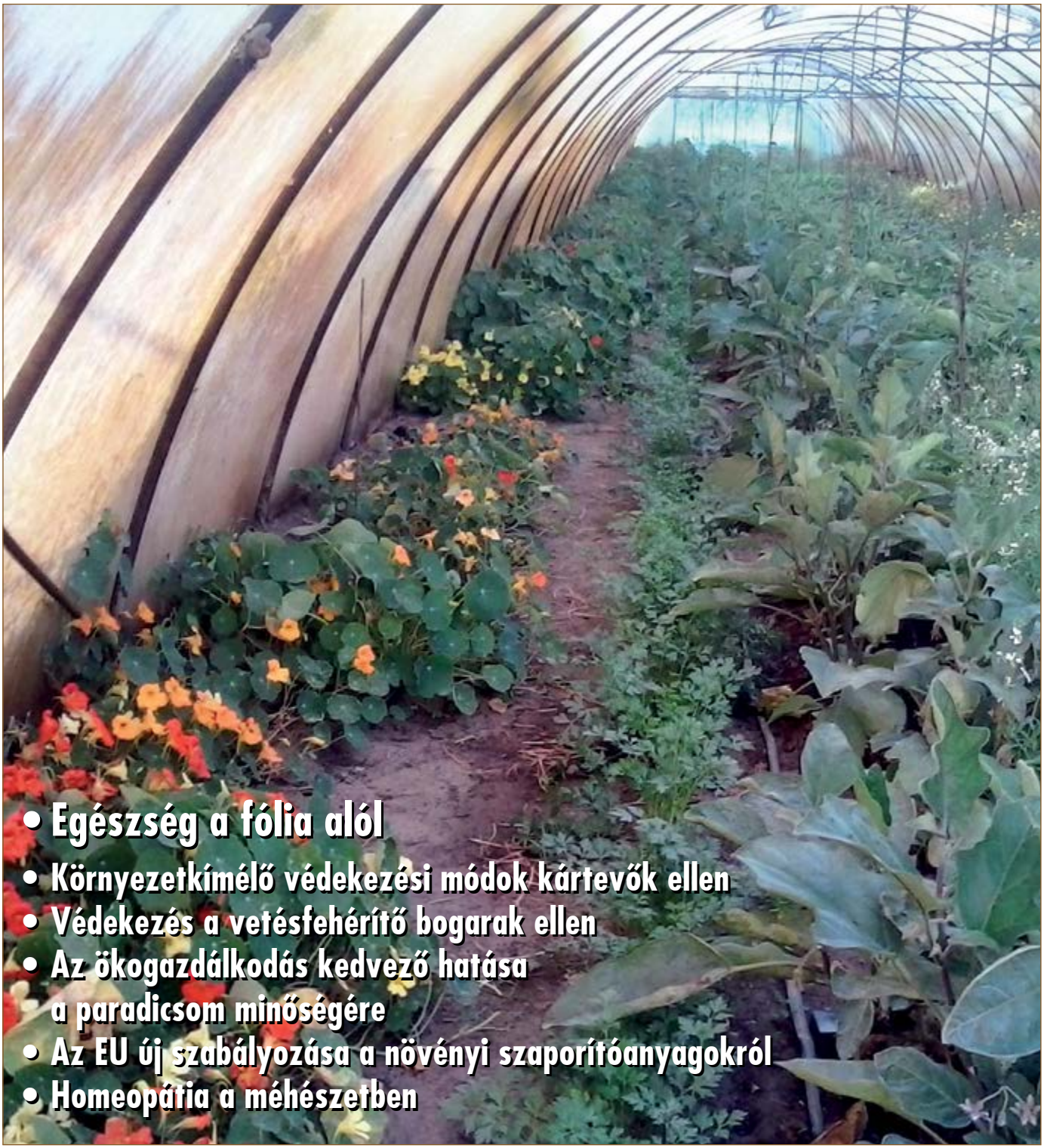
XXV. ÉVFOLYAM
2014. 2. SZÁM
ÁRA: 1000 FT

Biokultúra

A MAGYAR BIOKULTÚRA SZÖVETSÉG SZAKFOLYÓIRATA

- Egészség a fólia alól
- Környezetkímélő védekezési módok kártevők ellen
- Védekezés a vetésfehérítő bogarak ellen
- Az ökogazdálkodás kedvező hatása a paradicsom minőségére
- Az EU új szabályozása a növényi szaporítóanyagokról
- Homeopátia a méhészetben

BARÁTSÁGBAN A TERMÉSZETTEL, AZ EMBERREL

Közös érdekek mentén

erős csapattal dolgozunk

Önnel és Önért

Balák Kitti
jogi asszisztens

Petró Ildikó
logisztika

Bodó Eszter
nemzetközi kapcsolatok

Menzel Lena
termelésvezető

Szitár Eszter
minőségbiztosítás

Matiszné Ildi
pénzügy

Menzel Christine
cégvezető és tulajdonos

Erősségünk a tönkölyben rejlik

Naturgold®
·FARMS·

Tel: +36 48/560-525 Fax: +36 48/560-524
e-mail: info@naturgoldfarms.hu
www.naturgoldfarms.hu

Végrehajtást soha!

Sárközy Péter professzor úr, a magyar ökológiai gazdálkodás kiemelkedő személyiségeként már évtizedekkel ezelőtt felhívta a figyelmet arra, hogy az ökológiai (bio) gazdálkodás nem csak termesztési, tenyésztési kérdésekben kíván más – egyúttal életszerű – eljárásokat, mint a konvencionális gazdálkodás, hanem ökonómiájának is merőben eltérőnek kellene lennie.

Erre példa, hogy a teljes vetésforgónak kellene jövedelmezőnek lennie trágyázással, zöldtrágyázással, ráfizetéses növényekkel együtt, másként az öt-hat év csak együtt lenne értékelhető. Ezzel szemben a mai, általános „közgazdasági szemléletnek" megfelelően a vetésforgóban a „pénzes" növények termesztés éveiben magas nyereség és adófizetési kötelezettségek jelentkezhetnek, amelyeket a hatályos szabályok szerint nem kompenzálhatnak a közbeeső – esetenként veszteséges – esztendők.

Még inkább így áll a helyzet a pénzügyek területén. A velejéig romlott pénzvilág számára érdektelenek a valós folyamatok, csak papírra fektetett, szerződésben rögzített, az átlagpolgár számára érthetetlen kikötések alapján próbálnak dönteni létről, nemlétről, gondoljunk csak a deviza alapú lakás- és beruházási hitelekre, földre alapított jelzáloghitelekre stb.

*Eltérő szabályozás hiányában a jobbat érdemlő biogazdálkodók is gyakran vergődnek pénzügyi csapdákban és bizony belecsúsznak fizetési nehézségekbe is. A Biokontroll Hungária Nonprofit Kft. pedig szinte kizárólag abból a bevételből él és végzi közérdekű munkáját, amelyet a biogazdáktól kap az ellenőrzés-tanúsítás ellenszolgáltatásaként. Pénzügyi munkánkat megértően végezzük, ezért Partnereink gyakran helyeznek bennünket a kielégítendő követelések végére; amelynek eltűréséért nem egyszer már kritika alanyává is váltunk. A tartozások agresszív behajtásától mindeddig eltekintettünk, az ellenőrzést nem tagadjuk meg, szerződést nem bontunk csak szélsőséges esetekben, leginkább csak több éves tartozók találkoznak ilyenfajta eljárással. Minden késlekedővel – aki ezt kezdeményezte – próbáltunk új fizetési feltételekről megegyezni, ki szoktuk adni a visszatartott tanúsítványokat – igaz, korlátozott felhasználási lehetőséggel –, hogy segítsük a bio értékesítést, amelyből származó bevétel lehet a forrása a mi követeléseinknek, **indokolt és alátámasztott kérelemmel** (haláleset, kirívó természeti csapás stb.) fordulhatnak (és fordulnak is) T. Partnereink a Biokontroll Felügyelő Bizottságához, amely mindig megértő a nehéz helyzetben levőkkel stb.*

Kérjük, hogy a megkapott számlákat mindig nézzék át és mielőbb jelezzék, ha kifogás merül fel! Kérjük, hogy egy dolog ne forduljon elő: soha ne jussunk el a végrehajtóig! Ebben az esetben a fizetendő összeg gyakran 3-4-szerese az eredeti összegnek, amelyet a biogazda fizet, de nem a Biokontroll Hungária Nonprofit Kft.-nek, hanem olyanoknak, akikre legszívesebben egy fityinget sem szánnánk. És ők könyörtelenül behajtják, ha van miből. Terhelnek lakóházra, földre, állatállományra, gépre, bérre, nyugdíjra és még olyasmikre is, amire nem is gondolnánk! És ha már eddig eljutunk, akkor a kölcsönös bizalom is gyengül, általában bennünket hibáztatnak, pedig ebben a stádiumban a Biokontrollnak már nincs mozgástere, míg a korábbi szakaszokban van!

*Mire a végrehajtásig elkerül az ügy, addigra T. Partnereink rendszerint legalább 5-6-szor találkoznak fizetési kéréseinkkel, felszólításainkkal, a bíróság által kibocsátott fizetési meghagyásokkal stb., mégis gyakran a végrehajtó foglalásakor veszik fel először a telefont, ragadnak tollat panaszaik kifejtésére. **Pedig a fizetésre felszólító tájékoztatóinkban mindig jelezzük, hogy mi lesz a következő lépés, illetve az milyen további költségekkel jár.***

A partnerségünkre tekintettel kérünk minden fizetéssel küszködő Partnert, hogy a végrehajtásig semmi esetre se jussunk el!

Akinek nem inge, ne vegye magára!

Dr. Roszík Péter

IMPRESSZUM

Biokultúra

A Magyar Biokultúra Szövetség szakfolyóirata

Lapgazda: Magyar Biokultúra Szövetség
1061 Budapest,
Anker köz 2-4. III/4.

Kiadó: Biokontroll Hungária Nonprofit Kft.
1112 Budapest,
Oroszvég lejtő 16.
www.biokontroll.hu

Felelős kiadó: dr. Roszík Péter

Lapmenedzser: Széles Viktória

Terjesztés: megrendelés postai úton a kiadótól

SZERKESZTŐSÉG

Alapító főszerkesztő: Seléndy Szabolcs

Főszerkesztő: dr. Roszík Péter

Telefon/fax: 06-1/336-1123

E-mail: info@biokontroll.hu

A szerkesztő-bizottság tagjai: dr. Roszík Péter (elnök)
Németh Anita
Széles Viktória

Tördelő-szerkesztő: Mihalec Hedvig

Nyomda: Pethő Kft.

ELŐFIZETÉS ÉS ÜGYFÉLSZOLGÁLAT:

Cím: Biokontroll Hungária Nonprofit Kft.

Telefon: 06-1/336-1123

E-mail: info@biokontroll.hu

Előfizetési díjak: 1 szám: 1000 Ft • Fél év: 3000 Ft • Egy év: 5500 Ft

Hirdetés-szervező: Széles Viktória

Telefon: 1/336-1122, -1123 (129-es mellék)
06-30/619-6926

E-mail: szeles.viktoria@biokontroll.hu

Rovatvezetők: Baliné Seléndy Eszter
Bánfi Brigitta
Bolgár László
Császár Alexandra
Gyimesiné Fülöp Erika
Kiss Attila
Nagy Judit
dr. Roszík Péter
dr. Szalai Tamás
Széles Viktória

Minden jog fenntartva! A lapból értesüléseket átvenni csak a Biokultúrára való hivatkozással lehet. Az újságban hirdetett anyagok, eljárások ökológiai gazdálkodásban való alkalmazhatóságáért felelősséget vállalunk, a hirdetésekben, szponzorált cikkekben közölt hatékonysági adatokért azonban nem.

ISSN 0865-5189

Hulladékpapírból újrahasznosítva

TARTALOMJEGYZÉK

RENDEZVÉNYEK, ESEMÉNYEK

Rendezvények, események itthon és a világban 5

EZ TÖRTÉNT, HÍREK

A Biovilág hírei 6
„Menő a BIO" Országos Biokultúra Találkozó 8
Egy soproni és egy badacsonyi lett az idei magyar bio csúcsbor! 9
Biobor-siker 9
A II. Földész Fórum margójára 10

NÖVÉNYTERMESZTÉS

Válaszkeresés a biogazdálkodásban a kártevőirtás hiányosságaira 11
Méreggolyók helyett egészség a fólia alól 12
Környezetkímélő védekezési módok kártevők ellen: feromoncsapdák 17
Védekezés a vetésfehérítő bogarak ellen az ökológiai gazdálkodásban 21

VETŐMAGTERMESZTÉS

EkoSeedForum – biztató sikerrel zárult az ökológiai vetőmag fórum 23
Az EU új szabályozása a növényi szaporítóanyagokról 24

FELDOLGOZÁS

Egészség a SPAR polcairól 26

MÉHÉSZET

Homeopátia a méhészetben 27

ÉRVEK A BIO MELLETT

Az ökogazdálkodás kedvező hatása a paradicsom minőségére 28

A BIOKONTROLL HUNGÁRIA NONPROFIT KFT. HIVATALOS KÖZLEMÉNYEI

Hivatalos közlemények 30

CÍMLAPON: a Polyák fóliás zöldséggazdaság
(Kapcsolódó cikk a 12. oldalon)

RENDEZVÉNYEK, ESEMÉNYEK ITTHON ÉS A VILÁGBAN

IDŐPONT	ESEMÉNY	HELYSZÍN (SZERVEZŐ, HONLAP)
Május 8-11.	Biocultura Barcelona 2014	Spanyolország, Barcelona (www.biocultura.org)
Május 22-24.	BioFach Kína 2014	Kína, Sanghaj (www.biofach-china.com)
Június 1-2.	Európai ökológiai kereskedelmi kiállítás és konferencia	Lengyelország, Varsó (www.organic-marketing-forum.org)
Június 4-7.	BioFach Latin-Amerika 2014	Brazília, Sao Paulo (www.biofach-americalatina.com)
Június 7.	Pásztorok Ünnepe – Országos Gulyásverseny és Pásztortalálkozó	Hortobágy, Pusztai Állatpark (www.hortobagy.eu)
Június 7-8.	Nyári Etyeki Piknik	Etyek (www.etyekipiknik.hu)
Június 16-22.	Nemzeti Parkok Hete 2014	www.nemzetipark.gov.hu/mnph
Június 20-22.	Bio Marché 2014	Svájc, Zofingen (www.biomarche.ch)
Június 21.	„A pusztáról szó mesét az éj" – Szent Iván éji Napforduló a Hortobágyon	Hortobágy, Pusztai Állatpark (www.hortobagy.eu)
Június 23-26.	22. Európai Biomassza Konferencia és Kiállítás	Németország, Hamburg (www.conference-biomass.com)

BioFach Kína 2014 *(2014. május 22-24.).* A Németországban évente megrendezett BioFach rokon rendezvénye, amely 2007 óta a legjelentősebb ökológiai vásárrá fejlődött Kínában. Az IFOAM által támogatott rendezvény az egyetlen Kínában, amely kifejezetten a tanúsított ökológiai termékekről szól.

Kínában 2012-ben az ökológiai élelmiszerek fogyasztása a teljes élelmiszerfogyasztás 1%-át tette ki, 2007-ben ez még csak 0,36% volt. A növekedési rátát tekintve ez az arány el fogja érni a 2%-ot.

Európai ökológiai kereskedelmi kiállítás és konferencia *(2014. június 1-2.).* A rendezvény egy nemzetközi kiállítás, ahol kapcsolatépítésre és képzéseken való részvételre is lehetőséget kínálnak a Kelet- és Nyugat-Európából érkező résztvevők, vállalatok, szervezetek számára. Minden évben több mint 30 országból érkeznek résztvevők. A rendezvényen különös figyelmet szentelnek a kelet-közép-európai ökológiai piacnak, itt találkoznak egymással a régió legjelentősebb ökológiai vállalkozásaink képviselői.

BioFach Latin-Amerika 2014 *(2014. június 4-7.).* A brazil ökológiai ágazat legnagyobb rendezvénye. Brazíliában az ökológiai termékek piaca ugrásszerűen nő, a fogyasztók nagy érdeklődést mutatnak az új biotermékek iránt. A rendezvény lehetőséget kínál a fogyasztók igényeinek megismeréséhez, új üzleti kapcsolatok kiépítéséhez.

Nyári Etyeki Piknik *(2014. június 7-8.).* Az Etyeki Piknik vendégei 2013-tól évente négy alkalommal, családiasabb hangulatban találkozhatnak az Újhegyen és a Szépvölgyben hazánk, ezen belül Etyek gasztronómiai kincseivel. A szervezők szeretnék az adott évszak jellegzetességeit kiemelve megmutatni a látogatóknak a legkiválóbb magyar borászok és gasztronómiai, valamint kézműves kiállítók remekeit, illetve igényes programokkal, tehetséges művészekkel ápolni a hagyományokat. A nyári piknik főszereplői az évszak gasztronómiai kedvencei a grill ételek és a lecsó, melyek számtalan különleges elkészítési módjával ismerkedhet az, aki ellátogat az etyeki Nyári Piknikre. A helyi kézművesek portékái, etyeki pincészetek borai, a szórakoztató és gasztronómiai programok gondoskodnak arról, hogy a Nyári Piknik hamisítatlan pincefesztivál hangulatban teljen. Belépő nincs, minden programot ingyenesen lehet látogatni.

„A pusztáról szó mesét az éj" – Szent Iván éji Napforduló a Hortobágyon *(2014. június 21.).* A nyári napforduló ünnepéhez szerte a világon számos varázsos, olykor misztikus, néha már-már ijesztő hagyomány kapcsolódik, melyben éppúgy jelen vannak a mesék, legendák mitikus lényei, a tündérek, koboldok és boszorkányok, csakúgy, mint a háziállatok, a termény, a szántóföldek ártó szellemektől való megvédése. Nincs ez másképp Hortobágyon sem, ahol Szent Iván napját megelőző hétvégén, június 21-én jó néhányat felelevenítenek ezen szokásokból, kiegészülve a hortobágyi pásztorok hiedelemkörével.

Kedvcsinálónak néhány ízelítő az izgalmas programból, melyben gyerekek és felnőttek egyaránt találhatnak kedvükre valót:

- hortobágyi pásztorok mindennapjai, eszközbemutatás csikósruhában, pusztai virtusok, melybe az érdeklődők is bekapcsolódhatnak;
- Szent Iván éji máglya gyújtása a boszorkányok és sárkányok távoltartására, tűzugrás;
- ismerkedés a pusztában gyűjtött gyógynövényekkel, azok illatával, főzetével;
- csillagnézés pásztorszemmel, a hortobágyi éjszakai égbolt titkainak fürkészése;
- arcfestés az éjszakai állatkák mintájára, kézműves foglalkozás;
- boszorkánybaba készítés, melyet a Szent Iván éji máglyán elégetve megvédhetjük magunkat mindenféle rossztól;
- sötétben világító, csak ezen az egy éjszakán nyíló varázsvirág keresés tündérlámpással, melyre, ha rálelünk a legenda szerint érteni fogunk az állatok nyelvén.

22. Európai Biomassza Konferencia és Kiállítás *(2014. június 23-26.).* A kiállításon résztvevő bioenergia iránt érdeklődők széles körű ismeretekhez juthatnak az aktuális piaci helyzetről és trendekről. Ezt a rendezvényt tekintik a biomassza szakterületén az év európai csúcsrendezvényének, melyet most a fenntartható energiának szentelnek.

A konferencia színvonalas szakmai programot ígér a kutatók, mérnökök, szakmai szervezetek, vállalkozások, politikai döntéshozók és szakmai szervezetek számára.

Baliné Seléndy Eszter

A BIOVILÁG HÍREI

Weleda: a növekedés folytatódik

A Weleda AG a holisztikus natúrkozmetikumok és az antropozófus gyógyászati termékek terén piacvezető cég 2013-ban is folytatta a növekedést. Az összesített adatok alapján a Weleda csoport 336 millió euró értékben értékesítette termékeit az elmúlt évben, ami 4%-os növekedést jelent az azt megelőző évhez képest. Az árfolyam ingadozással korrigálva az értékesítésben bekövetkező növekedés 5%-os volt. A legnagyobb mértékű abszolút növekedést Németország, Ausztria és Franciaország könyvelhette el. A gyógyszeripari termékek értékesítése 5 millió euróval, azaz 5%-kal, a natúrkozmetikumok értékesítése 9 millió euróval, azaz 4%-kal növekedett. A hajápolási termékek bevezetése, az értékesítési csatornák bővítése, valamint Németországban és Ausztriában az első televíziós reklámkampány jelentősen hozzájárult a pozitív fejlődéshez. A Weleda csoport további, mintegy 3%-os értékesítési növekedésre számít 2014-ben. A Weleda AG a svájci jog alapján működő bázeli székhelyű részvénytársaság, amely egy fiókteleppel rendelkezik Németországban. Ezen kívül a nemzetközi Weleda csoport 18 többségi részvénytulajdonosból áll világszerte, mintegy 1900 alkalmazottal. A Weleda közel 50 országban képviselteti magát. *www.organic-market.info*

Tudományosan bizonyították: az ökológiai gazdálkodás menti meg a méheket

Az eddigi legnagyobb felmérés szerint, amely azt vizsgálta, vajon az ökológiai gazdálkodás hasznos-e a vadon élő állatok számára, az az egyértelmű válasz született, hogy az ökológiai gazdaságok átlagosan közel háromszor több különböző vadon élő állatfajnak adnak otthont. A kutatók állítják, hogy az ökológiai módszerek kétségkívül nagy szerepet játszanak az iparosodott nemzetek által okozott diverzitás folyamatos csökkenésének megállításában.

Az oxfordi egyetem kutatói világszinten közel száz önálló tanulmány alapján készítették felmérésüket. Az elemzést meta-analízissel végezték, ami különböző vizsgálatok eredményeit szisztematikusan összegyűjtő, összesítő és elemző eljárás. 30 év kutatásai alapján a felmérés megállapította, hogy valamennyi tanulmányban ismétlődik az a tény, hogy az ökológiai gazdaságok átlagosan közel háromszor több különböző vadon élő állatfajnak adnak otthont. A tanulmány azt is megállapította, hogy átlagban a nem ökológiai gazdaságokban körülbelül feleannyi beporzó faj található, mint az ökológiai gazdaságokban.

A legfontosabb megállapítások:

- Az ökológiai gazdaságokban átlag 34%-kal több faj található, mint a nem ökológiai gazdaságokban.
- A hatás eltérő a különböző vadon élő állatok esetében. A beporzó fajok, mint például a méhek esetében mutatkozott a legnagyobb különbség a fajok számát illetően: 50%-kal volt magasabb az ökológiai gazdaságokban.
- A különbség nagyobb volt a szigetként működő, intenzív gazdasággal körbevett ökológiai gazdaság javára, valamint az ökológiai módon termesztett gabonafélék és a vegyes gazdaságok esetében.
- A fenti megállapítások szilárdan tartják magukat az elmúlt 30 évben közétett tanulmányokban és nem mutatnak semmiféle csökkenést.
- Ez a tanulmány nem vizsgálta a fajok sűrűségét, csak a fajszámot, bár korábbi eredmények szerint 50%-kal több vadon élő állat található az ökológiai gazdaságokban.
- További kutatásokra van szükség annak megállapítására, hogy mennyivel több vadon élő állat található és milyen a talaj biodiverzitása a trópusi, valamint a szubtrópusi országokban.

A Defra (brit környezetvédelmi, élelmiszer - és vidékfejlesztési hatóság) konzultációt hirdetett a beporzásra vonatkozó nemzeti stratégia javaslattal kapcsolatban, amit a Soil Association üdvözölt és nyilatkozatában úgy reagált, örvendetes, hogy a beporzásra vonatkozó stratégia elismeri a Soil Association és más csoportok munkáját, amelyben felhívták a figyelmet a beporzók fenyegetettségére, valamint a beporzók pusztulásának megállítására irányuló kezdeményezésüket. A Soil Association felhívásában szerepel, hogy minél többen mondják el véleményüket a Defrának a stratégiával kapcsolatban, továbbá sürgetik az elmúlt években tapasztalt méhpusztulás megfékezését. *www.soilassociation.org*

Az ökológiai gazdálkodásra vonatkozó új szabályozás: jó célok, de rengeteg nyitott kérdés

Március végén terjesztette a Tanács elé az Európai Bizottság az új ökológiai rendeletre vonatkozó jogalkotási javaslatát, valamint egy európai ökológiai akciótervet. Az új ökológiai keretrendszer által meghatározott célok a következők: a már most is magas fogyasztói bizalom fenntartása, a virágzó ökológiai ágazat további fejlődésének támogatása, valamint a tisztességes versenyképesség biztosítása. A jogalkotási javaslat, valamint az akcióterv bizonyos eszközöket biztosít ezeknek a céloknak az eléréséhez, ugyanakkor az akcióterv elkötelezett végrehajtása alapvető fontosságú lesz a sikerhez. Ahhoz, hogy a javasolt Európai Ökológiai Akció Terv sikeres legyen, a Bizottságnak és a tagállamoknak is teljes mértékű pénzügyi és politikai támogatást kell biztosítaniuk. Az uniós intézményeknek is ügyelniük kell arra, hogy ne rójanak felesleges bürokratikus terheket a majdani és a jelenlegi gazdálkodókra.

Az IFOAM EU csoport egyetért azzal, hogy szükség van a jogi keret javítására az európai ökológiai gazdálkodás növekedéséhez, és üdvözli, hogy az IFOAM EU csoport számos fontos javításra vonatkozó észrevétele bekerült a Bizottsági javaslatba, többek között: sokkal gyakorlatiasabb megközelítésű az ökológiai vetőmag ellátás javítása, csoportos tanúsítás biztosítása az európai kistermelők számára, az eredet megjelölés javítása, valamint a feldolgozókat és kereskedőket érintő környezeti teljesítményre vonatkozó követelmények bevezetése. Az Európai Tanács és az Európai Parlament a közeljövőben tárgyalja és fogadja el a javaslatot. A végső szabályozás várhatóan 2017-ben lép hatályba. *IFOAM hírlevél*

Vidék Kaland 2014

Idén már negyedik alkalommal szervezi meg az AGRYA a Vidék Kaland Programot. Ennek keretében pályázaton keresztül kiválasztott városi fiatalok tölthetnek el egy hetet magyarországi vagy székelyföldi fiatal gazdáknál. Az új alprogram, a Vidék Kaland Speciál a technika, a gépek iránt érdeklődőknek adhat élményeket.

A múlt évihez hasonlóan városi fiatalok töltenek el egy-egy hetet fiatal gazdáknál, munkával, a gazdaság napi életének résztvevőiként. A városi fiatalok élményeit, kalandjait az interneten, a *www.videk-kaland.hu* weboldalon keresztül lehet nyomon követni.

A résztvevőket pályázaton keresztül választja ki az AGRYA. A Fiatal Gazdák Magyarországi Szövetsége – AGRYA 2011-ben szervezte meg először a Vidék Kaland Programot. A program célja, hogy személyes példákon keresztül bemutassa a mezőgazdaság működését, az élelmiszer előállításban és a társadalomban betöltött szerepét, tájékoztatást adjon az agrár- és vidékfejlesztési támogatások működéséről, indokoltságáról, valamint betekintést engedjen a gazdálkodók, mezőgazdászok napi életébe, a gazdálkodói életformába.

A Vidék Kaland Programot 2012 decemberében a legjobb EU társfinanszírozású mezőgazdasági témájú kommunikációs programnak választották az Európai Bizottság által meghirdetett kommunikációs versenyen.

A programra továbbra is olyan, kimondottan városokban élő fiataloknak a jelentkezését várja az AGRYA, akik érdeklődnek a mezőgazdaság gyakorlata, egy családi gazdaság mindennapjai iránt és rövid időre szívesen bekapcsolódnának az ott zajló munkába.

Az AGRYA várja azon fiatal gazdák jelentkezését is, akik szívesen fogadnának városi fiatalokat a gazdaságukban. *www.agrya.hu*

A Bizottság az ökológiai gazdálkodás bővítésre és fejlesztésre tesz javaslatot

Az Európai Bizottság 2014. március 25-én az ökológiai termelésről és az ökológiai termékek címkézéséről szóló új rendeletre vonatkozó új javaslatokat tett közzé. A fogyasztók és a termelők aggályainak eloszlatását célzó új javaslat a jelenlegi rendszer hiányosságainak felszámolására törekszik.

Az EU ökológiai piacának mérete megnégyszereződött az utóbbi 10 év alatt, így szükségessé vált a szabályzás aktualizálása és kiigazítása az ágazat további fejlődése, valamint a jövőbeli kihívások megválaszolása érdekében. Dacian Cioloș mezőgazdasági és vidékfejlesztési biztos így nyilatkozott: *„Az Európai Unió ökológiai ágazatának jövője az uniós öko logóval piacra kerülő termékek minőségétől és integritásától függ. A Bizottság az ökológiai termékek iránti fogyasztói bizalom megszilárdításával és az ökológiai gazdálkodás fejlődését gátló akadályok felszámolásával az ökológiai mezőgazdasági termelés bővítésén és fejlesztésén fáradozik. Ez a jogszabálycsomag a fogyasztók és a mezőgazdasági termelők számára egyaránt előnyös. A fogyasztók erősebb garanciákat kapnak az EU-ban előállított és értékesített ökológiai élelmiszereket illetően, a gazdálkodók, a termelők és a kiskereskedők pedig nagyobb piachoz férnek hozzá az EU-n belül és kívül egyaránt.”*

A javaslat három fő célkitűzésre összpontosít: a fogyasztói bizalom megőrzésére, a termelők bizalmának fenntartására és annak megkönnyítésére, hogy a gazdálkodók átálljanak az ökológiai termelésre. A cél az, hogy az ökológiai gazdálkodás minél hívebben kövesse annak alapelveit és céljait, ezáltal pedig teljesüljenek a közvélemény környezetvédelemmel és minőséggel összefüggő elvárásai.

A Bizottság javaslata a következő:

- a termelés és az ellenőrzések tekintetében meglévő számos kivételt megszüntetve szigorítani és összehangolni a szabályokat mind az Európai Unión belül, mind az importált termékek tekintetében;
- a kockázatalapú ellenőrzés bevezetésével fokozni az ellenőrzést;
- a mezőgazdasági kistermelők számára a csoportos tanúsítási rendszerhez való csatlakozás lehetőségének bevezetésével megkönnyíteni az ökológiai gazdálkodásra való átállást;
- a kivitelre vonatkozó új rendelkezések bevezetésével eredményesebben szabályozni az ökológiai termékek kereskedelmének nemzetközi dimenzióját;
- és végül a gazdálkodók számára felmerülő adminisztratív költségek csökkentése és az átláthatóság javítása érdekében egyszerűsíteni a jogi szabályozást.

A Bizottság ezenkívül egy cselekvési tervet is elfogadott az Európai Unión belüli ökológiai termelés jövőjéért, hogy segítsen az ökológiai ágazatban működő gazdálkodóknak, termelőknek és kiskereskedőknek alkalmazkodni a javasolt szakpolitikai változásokhoz, valamint megfelelni a jövőbeli kihívásoknak.

A terv célja a gazdálkodók hatékonyabb tájékoztatása az ökológiai gazdálkodást ösztönző vidékfejlesztési és uniós mezőgazdasági szakpolitikai kezdeményezésekről, megerősíteni a kapcsolatot az uniós kutatási, innovációs projektek és az ökológiai termelés között, továbbá ösztönözni a bioélelmiszerek felhasználását, pl. az iskolákban. *http://ec.europa.eu/*

Nemzeti Akcióterv az Ökológiai Gazdálkodás Fejlesztéséért

Fazekas Sándor vidékfejlesztési miniszter jóváhagyta a Nemzeti Akcióterv az Ökológiai Gazdálkodás Fejlesztéséért című dokumentumot. Az Akcióterv részletes helyzetértékelést követően hat cselekvési program köré csoportosítva fogalmazza meg a 2014-2020 közötti időszak teendőit. Célja a Nemzeti Vidékstratégia Ökológiai gazdálkodás programjában megfogalmazottakkal összhangban az ökológiai gazdálkodásba vont területek nagyságának, illetve az állatállomány létszámának növelése, továbbá az ökológiai gazdálkodásból származó termékek feldolgozottsági szintjének emelése, a termékek népszerűsítése, a fogyasztói tudatosság és bizalom növelése, az ellenőrzés alatt álló ökológiai tevékenységekkel kapcsolatos képzési, kutatás-fejlesztési és szaktanácsadási, valamint adatgyűjtési rendszerek fejlesztése.

Az Akcióterv több számszerű célt is megfogalmaz, így pl. 2020-ra a biogazdálkodásba vont terület nagyságának 350 ezer hektárra növelését, illetve a közétkeztetésben a bioalapanyagok felhasználásának 30%-ra emelését. *www.agrarhirek.hu*

Válogatta és fordította:
Császár Alexandra és Sárközy Adrienn

„Menő a BIO” Országos Biokultúra Találkozó

Idén a közép-dunántúli régió volt a házigazdája az Országos Biokultúra Találkozónak 2014. április 12-én és 13-án Tapolcán, a felújított Tamási Áron Művelődési Központban. Legutóbb a régióban hét évvel ezelőtt ugyanitt volt a Biokultúra Találkozó, akkor 250 résztvevője volt, idén ennek csak törekéke.

Idén a szervezők szerették volna a bios társadalmon kívül bevonni a Tapolca és környéke családos, termelői közösségét valamint a nem bios szakembereket is, azzal a nem titkolt szándékkal, hogy fiatalodjon a mozgalom, legyünk befogadóbbak, továbbá szélesebb látókörű hallgatóság vegyen részt a szakmailag kitűnő programon. A köztudatba kerülés része volt az ebéd, amikor a résztvevők választhattak Baracskay Lajos gulyájából származó bio szürkemarhapörkölt és Visontai Béla háromfogásos vegetariánus étrendje között.

Lovagrendbeli hölgyek (Boronyákné Papp Margit, Dobosiné Ilonka) kedves, hangulatos, szinte családias fogadtatásban részesítették a látogatókat. A színházterem előtti fogadótéren többen tapasztalatcserét folytattak végig, amíg mentek az előadások. Rendkívül jók voltak az előadásokon kívüli beszélgetések is. Mindegyik előadás valami új információt adott, még a tapasztalt biosok számára is.

Miért utazik valaki 6 órát, hogy 3 órát hasonló gondolkodású emberekkel töltsön? Miért indulnak el elfoglalt gazdák hajnalban Csorvásról vonattal, hogy késő délután megérkezzenek? Miért hagy fel a gazda a jövedelmet jelentő szombati és vasárnapi piaccal, hogy találkozzon messziről jött hasonló gondolkodású emberekkel? Mert mindenki kap és ad tapasztalatot, energiát a másiknak. Ez a lényege ennek a hagyományos napnak.

A mai rohanó világban köszönet jár mindenkinek, aki segített a megvalósításban, aki eljött és részt vett a találkozón. Sokan elmaradtak – hirtelen beindult a tavasz, muszáj volt a természet által ledobott kesztyűt felvenni, mindannyian így voltak ezzel. Volt, aki csak egy napra, volt, aki csak néhány órára tudott elszakadni, de volt olyan is, akinek fontosabb volt ezúttal az eszmecsere, mások tapasztalatának, tudásátadásának meghallgatása.

A Dobosi Pincészet standja

Az Év Biogazdája díjat a Magyar Biokultúra Szövetség vezetősége az idén Póth Virágnak és családjának ítélte, míg az Év Biogazdasága díj a Pendits borászatot illette. Az egész család eljött átvenni a díjat, külön köszönet a fiúnak, aki születésnapján bevállalta, hogy testvéreivel, szüleivel átszeli az országot.

Az előadások anyagát az előadók nálunk hagyták, azonban nem lehet visszaadni egy utólag levetített Powerpoint-előadásban azt, amit a szerző élőben hozzáad.

Az előadók, kiállítók és résztvevők is a szélrózsa minden irányából érkeztek a teljesség igénye nélkül Zsámbokról, Somlószőlősről, Budapestről, Gödöllőről, Fülöpjakabról, Csorvásról, Rábcakapiról, Badacsonyból, Hegymagasról, Szentantalfáról, Keszthelyről, Veszprémből.

Bízom benne, hogy van arra igény, hogy jövő tavasszal Magyarország egyik régiójában ismét megrendezésre kerüljön az Országos Biokultúra Találkozó és ismét tapasztalatot, energiát adjunk-vegyünk egymástól.

Ware Borbála
Közép-dunántúli Biokultúra Egyesület

Tartalmas előadások voltak

Póth Virág népes családjával érkezett

Egy soproni és egy badacsonyi lett az idei magyar bio csúcsbor!

Idén nyolcadik alkalommal rendezték meg az Országos Pusztai Bioborversenyt a Hortobágyon, amelyen a zsűri – fennállása óta – a legszebb és legjobb minőségű borokat értékelhette a hortobágyi Ökotúra Vendégház éttermében.

A Bioborverseny zsűrije

A szakmai bíráló bizottság elnöke, Kaló Imre borász szerint a biobor ágazat erőteljes fejlődésnek indult és egyre több termelő lát fantáziát a hazai fogyasztásnak mindössze néhány százalékát kitevő borok készítésében. A fokozott érdeklődést jelezte, hogy Ausztriából és az Érmellékről is érkeztek bioborok, igaz az utóbbiak, egyelőre versenyen kívül indultak. A bírálaton ugyanis csak az akkreditált ellenőrző, tanúsító szervezet által igazolt, bio minősítésű termékekkel lehetett részt venni. Ennek megfelelve végül kilenc borvidék 13 pincészetének 26 bio bora küzdött a különböző minősítésekért és a csúcsbor címért.

A Magyar Biokultúra Szövetség, a Magyar Ökogazdálkodók Szövetsége (MÖSZ), a Biokontroll Hungária Nonprofit Kft. és a Debreceni Borbarátok Társasága Közhasznú Egyesület által támogatott versenyen egyedülálló módon, kettő kivételével az összes bor ezüst, illetve arany érmet kapott.

A zsűri döntése alapján 2014-ben két bor viselheti a **Csúcsbor** címet, fehérbor kategóriában Szászi Endre **„Szent György-hegyi Zeus 2012”**-es bora, vörösbor kategóriában Pfneiszl Bio Birtok **„Kékfrankos 2009”**-es bora, így ez a két bor indulhat a Magyar Biokultúra Szövetség támogatásával a 2015-ös nünbergi BioFach versenyére, amely a világ legnagyobb biotermék seregszemléje. Hazánk egyetlen országos bioborversenyét egyébként azért rendezik meg a Hortobágyon, mert itt található hazánk legnagyobb összefüggő, kb. 20 000 hektár bio művelésű területe.

A beküldött borok alapján megállapítható, hogy a bioborverseny kezdeményezés sikere töretlen, mind a szakma, mind a közönség jól fogadta, sőt a média is kiemelt érdeklődést tanúsított a verseny iránt, amit bizonyít a széleskörű, 15 különböző orgánumban megjelenő tudósítás is.

A hagyományoknak megfelelően, az ünnepélyes eredményhirdetést, a Kihajtási Ünnep napján, április 26-án, a Szent György-napi Országos Biovásár keretében tartják meg, amikor a verseny szervezői nevében Gencsi Zoltán MÖSZ elnök adja át az okleveleket a díjazottaknak.

Kerekes Sándor

BIOBOR-SIKER

– Láttuk a tv-ben a Dobosi Pincészet eredményes szereplését – mit jelent ez konkrétan?

Dobosi Győző: Nagy öröme volt a családunknak amikor megtudtuk, hogy a **Bio Kéknyelű 2013**-as borunk egy országos borversenyen bekerült a 7 legjobb bor közé, mivel nagyon nagy volt a mezőny. Az ország 102 borászata, 631 borral nevezett a CBA által szervezett borversenyre, így nagyon komoly elismerés ez számunkra és nagyon jó üzenet a borkedvelőknek, de a termelőknek is, hogy a bioműveléssel is igen kiváló borokat lehet készíteni. Ez azért nagy szó, mert a versenyen főként konvencionális borok voltak, tehát nem volt külön bio kategória és a versenyen se voltak megjelölve a borok, így a komoly szakmai zsűri a fajtán kívül nem tudott semmit a borról, borászról.

– Több borral is neveztek?

– Igen, mert a CBA csak azokat a borokat forgalmazza, amik ezen a versenyen jól szerepeltek, ezért is van ekkora nevezett mintaszám. A családunk 2014-ben 8 borunkkal nevezett, mert ezekből tudunk olyan mennyiséget készíteni, amivel meg tudunk jelenni egy országos piacon.

– És hogyan szerepelt a többi 7 bor?

– Azt gondolom, hogy nagyon jól. Ugye a legmagasabb kategória nagyarany, ebbe összesen 7 bor került, amiből egy lett a Kéknyelűnk. A következő kategória az aranyérem, amiből kettőt szintén elhoztunk (Bio Juhfark 2013 és a Bio Sauvignon Blanc 2013), további 4 borunk ezüstérmes lett.

A Dobosi család

– Hogyan érzik, mennyire számít egy ilyen nagy cégnek az, hogy legyen biobor a termékkínálatukban?

– Minket az első perctől komolyan vettek és mindenben támogatott a CBA, mivel ők is látták, hogy vegyszermentesen is legalább olyan komoly borokat lehet készíteni, mint vegyszerekkel. Ebben ők is ugyanúgy meglátták a lehetőséget, mint régen mi.

Sajtóközlemény

A II. FÖLDÉSZ FÓRUM MARGÓJÁRA

A meteorológiai tavaszforduló napján, 2014. március 21-én, a „Rügyező Örökségeink Tavaszi Nyílása" lélekmelengető gondolatisággal szerveződött a nyíregyházi Vállalkozói Inkubátorház és Innovációs Központ rendezvénytermében *V. Németh Zsolt* vidékfejlesztésért felelős államtitkár védnökségével a II. Földész Fórum, amelyet *Seszták Oszkár*, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés elnöke nyitott meg sajtótájékoztató keretében, a jelenlévő több mint másfél száz agrárérdeklődésű, hivatásukat gyakorló szakember, szaktanácsadó előtt.

A rendezvény célját a Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, a Felvidék, Kárpátalja, Partium, Délvidék határon túli örökségeinek életben tartására, a gyakorlat számára kedvező integrálásában határozták meg. A meghívottak a felsorolt földrajzi területek agráriumhoz kötődő gyakorló szakemberei, gazdái, a termelés, feldolgozás, innováció, tanítás és intellektuális területeinek képviselői voltak.

Elsőként *prof. dr. Bardócz Zsuzsa* és *prof. dr. Pusztai Árpád* táplálkozás-élettani, biokémiai kutatások vezetői (Rowet Kutató Intézet, Aberdeen, Skócia) saját kísérleteik és szakirodalmi eredmények alapján rávilágítottak arra, hogy a tápérték változásával az egészségünk is megváltozott, egyre terjed a minőségi éhezés, az az állapot, amikor a szervezet a napi táplálékból nem jut elég vitamin és ásványi anyaghoz. Ennek velejárója az elhízás, mely ma már akkora probléma a földön, mint az éhezés. Az intenzív vegyszerhasználat miatt a táplálék tartalmazza a termesztés során használt vegyszerek maradékait és bomlástermékeit. Sajnos ezek a vegyszerek és szermaradékok a táplálékból bekerülnek a szervezetünkbe és kimutathatóak az emberek véréből korra, nemre és lakóhelyre való tekintet nélkül.

A magyarok vérében átlagosan 77 vegyszer található, ezekből számos nem ürül ki a szervezetből, vagy bizonyítottan káros hatásokat mutat és felelőssé tehető a civilizációs betegségek (rák, allergia, keringési rendellenességek, hormonzavarok, idegrendszeri problémák stb.) kialakulásáért. A helyzeten csak akkor tudunk segíteni, ha visszaállítjuk az agráriumba a gazdasági érdekek és az egészséges élelmiszer előállítás egybeesését. Ez hosszútávon csak az ökológiai gazdálkodással érhető el.

Ennek szellemében dolgozik a *Kruppa-Mag Kft.* 2006-tól, akik az egyesület kiemelt támogatójaként ismertették a legújabb kutatási eredményeket. A szántóföldi növénytermesztés biológiai alapjainak fejlesztéseként mutatták be a Hungaro Durumrozst, az első magyar nemesítésű étkezési tritikálé fajtát, amely elsősorban a durumbúza és durumrozs tulajdonságait (genomját) egyesíti magában, de tartalmaz tulajdonságokat az étkezési búzából is. A búzafajoktól örökölt gének biztosítják a nagy termést, továbbá a jó sütő- és tésztaipari minőségért felelős tulajdonságokat, amelynek köszönhetően lisztje önmagában (tisztán, keverés nélkül) is alkalmas pékáruk és tésztafélék előállítására. A rozstól örökölt tulajdonságok viszont a kiváló alkalmazkodó képességet és rezisztenciát biztosítják. Kitűnő rezisztencia tulajdonságai és gyomelnyomó képessége könnyen lehetővé teszik az integrált- és az ökotermesztésben való használatát is.

A Hungaro Durumrozs új lehetőséget kínál a környezetet kímélő étkezési gabonatermelés növelésére és az ezekből készült egészséges élelmiszerek előállítására.

Élelmiszer ellátottságunk alapjait az integrált termesztéstechnológia biztosítja. Ezekre a tézisekre építette Westsik Vilmos Kossuth-díjas tanár, homokjavító agrármérnök az által a létrahozott 85 éves vetésforgó modellkísérlet értékelését, ahogy azt *Hadházy Ágnes* PhD, tudományos főmunkatárs elmondta. „A Westsik vetésforgó tartam kísérlet, mint a tápanyag visszapótlás korunkban is alkalmazható modellje" című előadás az 1929-ben indított, helyi érdekeltségű gazdák futóhomok megkötési és szerkezet javító szándékú , tapasztalatokra épülő kezdeményezésről számolt be.

Dr. Köhler Mihály ny. egyetemi tanár, környezetvédelmi- és mezőgazdasági szakértő a riolittufa őrlemény sokoldalú hasznosításáról tartott előadást.

Dr. Roszík Péter a Magyar Biokultúra Szövetség alelnöke az egységes piac elvárásairól beszélt a biotermelőkkel szemben az Európai Unióban. A „Magyar Biokultúra Szövetség harminc éves tapasztalatai a környezetóvó gazdálkodás területén" című előadásában a legidőszerűbb rendelkezéseket ismertette és beszámolt a támogatások esélyeiről is.

Dr. Kiss Zoltán tervezési szakértő, a Vidékfejlesztési Minisztériumból „Az EMVA-ból nyújtható támogatások a kutatási, fejlesztési, innovációs tevékenységek finanszírozása a 2014-2020 közötti időszakban" című téma feldolgozása a kölcsönös érdekeltségi alapok realizálásáról adott képet.

Bodonyi Csaba DLA ügyvezető, Széchenyi- és Ybl-díjas vezető építész, tervező, a Bodonyi Építész Kft. műterem vezetője, Miskolc díszpolgára, a „Nyírségi bokor tanyák, mint a Kárpát haza" öröksége, üzenete a jövő generációnak" címmel tartotta meg gazdagon illusztrált előadását. Kiemelte: a régi öregek értése a földhöz, jószághoz a generációk eltűnésével megkopott, a tanyasi élet zártsága nem igazán csábító már a XXI. században. Reménysugárként a családi gazdálkodók, fiatal gazdák, pályakezdők sok-sok lemondással, de újra megpróbálhatják felépíteni a bokor tanyák nimbuszát.

A Felvidék, Kárpátalja, a Partium, a Dél-vidék reprezentánsai, a Kárpát-medencei Ökogazdálkodók Szövetségének területi alelnökei a délutáni fórumon kötetlen és moderált téma feldolgozás révén hosszan taglalták a határokon átívelő munkák operatív lehetőségeit és kétségeit. Az élő állatok mozgatását a szaporítás és génmegőrzés jegyében beszélték át. A munkaerő alkalmazhatóságának államközi fortélyait, a havasi ökotermékek feldolgozásának mikéntjét, a tapasztalatcserék rendezési, szervezési szükségleteit és sok más bürokratikus anomáliát tárgyaltak meg.

Közös elhatározásunk, hogy legközelebb Torockón találkozunk, 2014. május 30. – június 1. között.

A NAKVI Szaktanácsadóit külön köszöntjük és várjuk. Mostani érdeklődés részükről példamutató volt. Az egész ország területéről jöttek és reméljük, elvitték jó hírünket. Törött árboccal, szakadt vitorlával, léket kapott hajóval, de hajózni kell.

Tetszési indexünk az űrlapok tanúsága szerint 4,81 volt. Még van mit javítani!

Ratkos József

VÁLASZKERESÉS A BIOGAZDÁLKODÁSBAN A KÁRTEVŐIRTÁS HIÁNYOSSÁGAIRA

A kártevőirtás múltja

A peszticidek használata nem új keletű. Mezopotámiában a sumérok már 4500 évvel ezelőtt használták az első ismert rovarirtó anyagot, az elemi ként. A növényi eredetű rovarölő szerek közül a legrégebben ismertek egyike az ókori rómaiak által használt dalmát krizantém virágainak szárított őrleménye. Hatóanyaga az idegméregként ismert piretrin. A tizenötödik századra már több mérgező anyagot is használtak kártevőirtásra. A tizenhetedik században a dohánylevélből kivont nikotin-szulfátot inszekticidként használták, ezt a hatóanyagot napjainkban is alkalmazzák a rovarok elleni védekezésben, kártételük megelőzésében. Az 1940-es, 1950-es években a kereskedelmi forgalomban lévő peszticidek száma robbanásszerűen emelkedett, nem teljesen figyelembe véve az emberekre és a környezetre ható terheléseket. Ezeknek a hatása a 60-as évek végétől már jelentkezett is. Ez komoly figyelmeztető jel volt a növényvédő szereket gyártó cégek számára és fokozatosan előtérbe kerültek a humán egészségügyi és környezetvédelmi szempontok.

A kártevőirtás helyzete napjainkban

A 70-80-as évek mértéktelen növényvédő szer terhelését követően az emberiség részéről egyre nagyobb igényként jelentkezett a tiszta, ellenőrzött élelmiszer termelésének biztosítása. Ezért a vegyszerektől mentes, bioélelmiszerek gyártása folyamatos növekedést mutat. Ehhez alkalmazkodni kell a kártevőirtó vállalatoknak is, hiszen ezekben az üzemekben, gyárakban úgy kell elvégezni ezt a szolgáltatást, hogy közben nem használnak semmilyen biocid terméket.

Az EU-ban jelenleg a 98/8/EK irányelv határozza meg a biocidek európai engedélyezését. 2013. szeptember 1-jétől kell alkalmazni a 98/8/EK irányelvet kiváltó, a biocid termékek forgalmazásáról és felhasználásáról szóló 528/2012/EU rendeletet, melynek célja az emberi, állati egészség és a környezet magasabb szintű védelme. Ennek betartását a NÉBIH felügyeli, mely 2012. március 15-én azzal a céllal jött létre, hogy a kockázatbecslés alapján kiemelten kockázatosnak minősített élelmiszerláncot érintő tevékenységet végzőket és azok létesítményeit ellenőrizze. Az ellenőrzések során kiemelt figyelmet kap a kártevő mentesítés is.

Biogazdaságokban csak oda illő eljárásokat, illetve engedélyezett anyagokat szabad használni. Ez a mai napig ragasztós alapú feromonos, illetve élve befogó és elektromos rovarcsapdákból állt, melyek a gyakorlatban nem képesek a 100%-os védettséget kialakítani, csak a kártevő beazonosítására és a fertőzöttség mértékére, megállapítására szolgál. Ez a tény a gyakorlatban jelzi ennek a területnek a hiányosságát, mert egy bármikor fellépő kártevő fertőzöttségre (csótány, moly, harlekin katica) nincs azonnali irtáson alapuló garanciát magába foglaló eljárás.

Mit tehetünk ha egy bio feldolgozó, raktározó üzemben, magtárban elszaporodnak a rovarok?

A Magyarországon működő kártevőirtó szakma, ismerve ezt a régi problémát, megoldást talált ennek orvoslására. Egy olyan szakmai ajánlás van kialakítás alatt, mely új módszereket vezet be ezen a területen. Ezek a hűtés, a vákuumozás és a melegítési eljárások. A technológia 100%-os környezet- és élelmiszer-barát, megfelel a legmagasabb szakmai követelményeknek. Lényege: azonnal képes nagy rovarfertőzöttséget megszüntetni anélkül, hogy bármilyen biocid terméket használnánk. A kártevő minden fejlődési alakjára (pete, lárva, báb, kifejlett egyed) hatásos.

Az eljárás lényege, hogy a rovarokat nagyon alacsony hőmérsékletre (-78°C) hűtjük le, vagy 130°C-ra melegítjük fel, amit egy speciálisan erre a célra kifejlesztett és szabadalmaztatott rendszer segítségével érünk el. A fagyasztáshoz cseppfolyós 99,8% tisztaságú szén-dioxidot használunk, amely semmiféle káros hatással sincs sem a környezetre, sem pedig a felhasználójára. Ez a teljesen száraz eljárás nem hagy nyomot a kezelt felületen és mindenféle elektromos berendezésben is biztonságosan alkalmazható.

További eljárásként hőkezelést (130°C) és vákuumos készüléket is használhatunk, melyek szintén megfelelnek az irtószermentes követelményeknek. Ezek az eljárások Magyarországon 2014 február óta vannak jelen és azóta folyamatosan teszteljük őket üzemi, telepi környezetben. A visszajelzések igazolják azt, ami az engedélyezési okiratokban van és kimondhatjuk, hogy magyarországi körülmények között megfelelő hatékonysággal lehet ezeket alkalmazni.

Varga Zsolt – Zolcsák Tamás

AGRÁRIUS KFT.

- ✓ *Kártevőirtás irtószermentes technológiával (fagyasztás, melegítés, vákuumozás) ragasztós rovar-, rágcsálóirtó szerelvények, elektromos rovarcsapdák stb.*
- ✓ *Rovarirtás*
- ✓ *Rágcsálóirtás*
- ✓ *Raktár fertőtlenítés*
- ✓ *Terménygázosítás*
- ✓ *Monitor rendszerek szakszerű telepítése, ellenőrzése*
- ✓ *Rovar,- rágcsálóirtó szerek forgalmazása*
- ✓ *Hideg-meleg ködképzők és permetezőgépek forgalmazása*

✉ 4030 Debrecen, Diószegi út 36.
Varga Zsolt eü. gázmester
☎ Tel. 06-30/335-8836 • fax: 06-52/533-727
www.agrariusnet.hu • agrariuskft@gmail.com

MÉREGGOLYÓK HELYETT EGÉSZSÉG A FÓLIA ALÓL
A Polyák fóliás zöldséggazdaság Fülöpjakabról

Kora téltől tavaszig mindig gyanakodva figyelem a zöldségboltokban, zöldséges pultokon sorakozó gyönyörű epreket (szamócát), a pirosló retket, a kívánatos salátát, a csodás paradicsomokat. Eddig is tudtam, most még inkább, hogy ezek csak a szemnek szépek, mint táplálék – kis túlzással –, méregnek minősülnek. A népi mondás szerint: *se íze, se bűze*...

Nemrég olvastam egy szaklapban hogy Dél-Spanyolországban, Andalúziában óriási fóliás telepek épültek, télidőben egész Európát beterítik vegyszeradagokon hizlalt zöldségfélékkel, hozzánk is bőven jut. A spanyol koktélparadicsomokat például gyengéden méreggolyócskáknak becézik a jól értesült vásárlók.

Miért kellenek ezek nekünk? *Mert negyven évig el voltunk zárva a világ vérkeringésétől*, most tobzódhatunk télen is a rengeteg friss (?) zöldségfélében, egzotikus gyümölcsökben. Mert kinyílt a világ, akár több ezer kilométerről is érdemes ide repíteni ezt a kavalkádot – mármint azt a zöldséget és gyümölcsöt, amelyik kibírja ezt sok herce-hurcát.

Sokan mások, és én is úgy gondolom, hogy *bőven van mit fogyasztani télen is* hazai tájakon termett zöldségfélékből. Gondoljunk csak a céklára, a savanyú káposztára, a sárgarépára, az édes lila és fehér hagymára, a házilag eltett zöldparadicsomra, kovászos uborkára, a fagyasztott zöldségekre! Sorolhatnám még bőven. Jól eltelik velük a tél, továbbá vitaminokban is gazdagabbak leszünk.

Mindezek ellenére állítjuk, hogy van másik útja annak, ha télen is friss paradicsomot, paprikát és sárgadinnyét akarunk enni. (A hithű biokultúrásokat erről nem kell meggyőzni!) Ez a biohajtatás, ahol szó nincs méreggolyócskákról, nyugodtan fogyaszthatók. Vitaminokban, ízben, minőségben azonban ezek se vehetik fel a versenyt a hazai, szabadföldi bioterményekkel.

A következő riportot átlengi a természetelvűség, az egyszerűség és a gazdaságosság, a biodinamikus életelvűség. A Polyák gazdaság egyik lelkes tagját, Polyák Marikát kérdezem, a rendkívül alapos válaszokat köszönöm.

– Hogyan került a Polyák család a fóliás termesztés közelébe? Kérem, mutassa be a családot, hogyan alakult ki a gazdaság?

– Mostanában történt: ugatnak a kutyák... ugyan ki jött? A körzeti földhivatalból egy kedves földmérő mérnök barátunk. A kezembe nyomott egy papírost, amit nem régen talált. 1929-ben készült, amelyen Polyák Antal név alatt a gazdaságunk helyét találta meg a *„Kiskunfélegyháza város határa és csatolt pusztáinak térképe”* című régi kiadványon. Hát innen is, és ennél régebbről is indulhatott a gazdaság, a parasztgazdálkodás, a földművelő hagyomány. Dédapám már itt lakott és itt gazdálkodott.

Hidegfóliás hajtatás (balról jobbra): édeskömény palántáról, sárgarépa-gyökér helyre vetve, folyós zöldbab palántról, saláták palántáról

Az 1980-as években az Alföldön háztáji disznótartás, szabadföldön korai csomós retektermesztés, kisebb méretű fóliás növénytermesztés, libatartás, a tsz-munkahely volt a jellemző felállás. Nálunk sem volt ez másképp. A szüleim is e szerint gazdálkodtak és dolgoztak. Ez a munka abban az időben nem számított perspektívának egy fiatal számára. A középiskola után „maradt” az irány a város, irány a városi munkahely, lehetőség szerint el a faluból, a kevésbé elismert és még kevésbé megbecsült és értékelt gazdálkodói munkától. Építgettem a karrieremet a városban.

Édesapám megbetegedett, hosszabb időre kórházba került. A vidéki hagyományok, elvárások szerint a legidősebb gyerek menjen haza gazdaságot vezetni, hiszen az állattartás és a növénytermesztés, a traktorok nem állhatnak meg csak azért, mert a gazda megbetegedett. És ekkor jött az átértékelt gondolkodásmódra lehetőséget adó *biogazda tanfolyam Fülöpjakabon, Szécsényi Erzsike vezetésével*. A környékből szervezve talán 200 fővel indult a tanfolyam 1998-ban. Ma ugyanebből a környékből körülbelül tíz gazdaság termel ökológiai módon. Bár az arány elég szerény, de ha ma ökogazdálkodásról beszélünk Magyarországon Fülöpjakab elismerten mindig szóba kerül, és a részvevők megbecsült, kiemelt értéket adó és termelő gazdálkodási formát tudhatnak magukénak. Hát így kezdődött!

– Hogy lehet gyenge homokról nagy értéket varázsolni?

– A szülőktől 200 m² hagyományos, 7,5 méteres fóliás termesztőberendezést vettünk át a húgommal. *Ma kb. 4 000 m²-en fóliás, 2 ha-on szabadföldi zöldség termesztést, 4 ha-on szántóföldi növénytermesztést, 6 ha-on erdőgazdálkodást, 2 ha-on gyepgazdálkodást folytatunk.*

A gazdaság jó fekvésének köszönhetően nagyon jól izolált ökológiai gazdálkodást tudunk megvalósítani, mert az erdő L alakban körbeveszi a gazdaságot, a harmadik oldalon található a gyep, a negyedik oldalon a tanya és a tanyaudvar áll. Két fő szempont valósul meg, az egyik a jó vagy kevésbé jó szándékú szomszédos gazdálkodóktól való baráti és gazdálkodási elszigeteltség; másik az energiamegtakarítás, mivel a kis központunk hatékonyan működik.

Az Alföld ezen része rendkívül homokos, gyenge aranykorona értékű 2-8 AK-ás területeken dolgozunk. Viszonyításképpen: a szalonnás dunántúli földek elérhetik a 40 AK-át. A napsütéses órák száma igen magas, amely kedvez, hiszen a homoktalaj gyorsan felmelegszik, ezzel ellentétben a csapadékhiány egyre inkább feladja a leckét. Tehát a legfontosabb a homoktalajok megfelelő technológiával történő talajjavítása, melynek során a humusz minél több ideig a homokszemek között marad és nem mosódik ki sem az esővel, sem az esőt helyettesítő nagyobb mennyiségű öntözéssel.

– „Nem veszünk tűsarkú cipőt!” Ezt meg, hogy érti?

– A jó gazdálkodás egyik alapja, hogy meghajlunk a természet erői előtt, tehát figyelembe vesszük az adottságainkat (nem akarunk olyan, annyi és akkor vetett fajtákat kiválasztani, amelyek nem nekünk valók). *„Nem veszünk tűsarkú cipőt, ha bütyök van a lábujjunkon, inkább mezítláb járunk sokat.”*

2013-ban 130 féle növényt számoltunk meg, amelyek a gazdálkodási év egész időszakában megtalálhatóak voltak nálunk. Nagyon fontos! Az ökológiai gazdálkodás nem úgy működik, hogy kijelentjük: idén 10 000 tő paprikát kipalántáltam.

– Beszéljünk a munkamegosztásról!

– Édesanyám a családfő, a család összetartója, a konyha igazi séfje, az unokák igazi nagyija. Én a vetőmagbeszerzésért, és a kerttervezésért felelek, a párom a fóliák fűtését tervezi, szervezi. A húgom a termelésszervezésért felelős. A sógorom a mi logisztikusunk, szállítások tervezése, szervezése, az öntözéstechnika megtervezése, a kivitelezés megvalósítása és felügyelete a feladata. És mindezek után a vetés, pikírozás, palántázás, rotálás, öntözés, a csalán-, hamuáztatás, piacra készülés és árusítás, a savanyítás, befőzés, címkézés, ellenőrző szervezettel, állami szervezetekkel való kapcsolattartás, az ökológiai gazdálkodás iránt érdeklődőkkel való kapcsolattartás, a csomagküldés, a háztól vásárlók kiszolgálása, a jó szervezésnek megfelelően, *mindannyiunk feladata*.

– Van-e hidegfóliás termesztés? Szécsényi Erzsike, korán és tragikus körülmények között meghalt fülöpjakabi csoportvezető, szakértő szerint a fűtött fóliasátor nem tekinthető biomódszernek, mivel óriási az energiaigénye. Mi erről a véleményük?

– *Az átértékelt gondolkodásmód* nemcsak azt jelenti, hogy vegyszermentesen termelünk, azt is jelenti, hogy munkaszervezéssel, szárazság- és hidegtűrő fajták választásával, szerényebb életvitellel, arra is figyelünk, hogy *a jelenleg rendelkezésre álló földi javainkat hogyan hasznosítjuk, és hogyan hagyunk belőle teljes felelősséggel a gyerekeinknek is*. A 4 000 m²-ből körülbelül 800 m²-t fűtünk, amely arányaiban mindösszesen 20%. Egyrészről a palántaneveléshez igenis szükséges a fűtött termesztőberendezés, másrészről a piac és a piaci igények is

Szabadföldi zöldségtermesztés és fóliás termesztőberendezések

Szabadföldi zöldségtermesztés

diktálnak. Azon kevés növényt termesztjük fűtött körülmények között alacsony hőmérsékletet tartva, *amelyek feltétlen szükségesek a piaci igények kielégítéséhez*, illetve nem feltétlenül rontják az adott időszak évszaknak megfelelő megélését. *Tehát megint nem húzunk fel tűsarkú cipőt!*

A fűtéshez faaprítékos kazánt használunk, a lakóépületeket cserépkályhával fűtjük, télen a konyában cserépkályhán főzünk és sütünk. A fát saját erdőnkből szerezzük be, így a tanya gyakorlatilag teljesen önellátó. Szabadföldön csak akkor használunk fátyolfóliás takarást, ha a már kipalántált növényekre az adott évszaktól eltérő hidegebb időt jelez az időjárás előrejelzés, illetve ősszel, ha a talajmenti fagyokat hamarabbra jelzik, mint az megszokott.

– A fűtött fóliasátrakról részletesebb tájékoztatást kérek!

– Fűtött fóliás termesztőberendezéseink hagyományos 7,5 × 50 m nagyságúak, házi kivitelezésben készültek. A váz vasszerkezet, a fólia általában 2 éves UV védelemmel ellátott, *feltétlenül magyar gyártótól vesszük*. A fóliák telepítésekor a terep adta lehetőségeket vettük elsősorban figyelembe, a tapasztalatokat azóta minden évben megbeszéljük, hogy az észak-kelet – dél-nyugat vagy a dél-kelet – észak-nyugati tájolású fóliákban hogyan viselkedtek a növények. Nincs igazából jobb vagy rosszabb tájolás, mert a vetésszerkezet, időjárás, fajták, maghiány miatt, minden évben másképpen alakulnak a tapasztalatszerzési lehetőségek.

Fix telepítésű fóliáink vannak. Az ökológiai gazdálkodás szigorú szabályozása (kötelező vetésforgó tartás, zöldtrágyázás (facélia, mustár) talajbaktériumok használatának lehetősége) nagyon megkönnyíti a gazda életét. Kényelmesen „foteljében hátradőlve” figyeli a növényei viselkedését, növekedését, ahelyett, hogy 5-8 munkás idegtépő összehangolásával, gépi munkaszervezéssel, esetleg hatósági engedélyeztetési eljárással (szinteltérés engedélyeztetése, veszélyes hulladék szállítása, szállíttatása) kicserélje a fóliákban a földet. *A termőföldet, csere helyett sok éven át, folyamatosan, jól megszervezve tápanyag utánpótolni kell.* Érdemes megismerni az előnyeit és a hátrányait (hol tarackos, hol tyúkhúros, hol ércesebb, hol van „dédapánk kincses ládája”, hol ül szívesen a cica, hol kapar mindig a kutya, hol időzök vagy álldogálok minden nap a legszívesebben, ott a legjobb az energetikája a kertnek). Tehát, nem kicserélni kell a talajt, hanem gazdagítani.

– Használják-e a vízfüggönyt, megéri-e?

– Vízfüggönyös megoldást nem használunk, mert hasonlóan *a Föld rablógazdálkodása*, mint a túl korai primőr árura tartott magas hőmérséklet. Egyrészt az amúgy is kevés vizet éjjelnappal szívatni kell egy vízszívó motornak, amelyet azután fel kell pumpálni a belső fóliára, ahonnan azután lecsorog és valahol össze kell gyűjteni, vagy a határba szétengedni. Ehelyett, ha nagyon hideg van, fátyolfóliával kell a növényeket letakarni. 5-8-10 évig fel tudjuk újra használni a fátyolfóliákat. A kiterítésükhöz csak és kizárólag kenyérgőzösre (kézi munkára) van szükség. Megint nem vettük fel a tűsarkú cipőt. Össze sem hasonlítható az energiamegtakarítás a két technológia között. Ja, és nem feltétlenül mindent a „kedves vevőnek” kell megfizetnie.

– Milyen energiatakarékos fűtést használnak? Hogyan öntöznek?

– A fa energiájának felhasználásától eltérő drágább fűtési módszer szóba sem jöhet, mert akkor már eleve nem önellátó a gazdaság. *Gégecsöves, melegvíz-fűtéses rendszerünk van. Automatikát sehol nem használunk*, ilyen elvű és méretű gazdaságban kész ráfizetés. Az energiaernyő módszerét ismerjük, de csak blokkrendszerű, azaz függőleges lábakon álló fóliák esetében valósítható meg gazdaságosan, ezekben jól automatizálható. A mi „primitívebb” fóliáinkban a fátyolfólia használatát tartjuk energiaernyőnek. *A hidegfóliáinkban nincs vészfűtés, hiszen itt a hidegtűrő növények a -15-20°C-t is kibírják.* Hangsúlyozom, a jó fajtaválasztás és technológia a fontos, nem a felesleges befektetés a fűtésre és a felesleges energiapazarlás.

Kombinált öntözéstechnológiát vezettünk be az egyre szélsőségesebb időjárási viszonyok miatt. Amikor párásabb a levegő, csepegtetünk, amikor szárazabb, mikrószórófejes rendszerrel öntözünk. Pótmegvilágítást nem használunk, legyen ez a vegyszeresen gazdálkodók kiváltsága. Mi inkább kvarctartalmú takaróföldde l és bazaltsóderrel takarjuk a magokat. Vonzzák és akkumulátorként tárolják a napfényt a növények számára. *Megint nem vettük fel azt a bizonyos tűsarkú cipőt!*

– Már említettük, a fóliasátor alatt igen gazdag legyen a talaj. Mi a módszerük?

– A szerves trágya helyett előtérbe helyeztük a *biodinamikus prepatárumokkal kezelt komposzt használatát*. A komposzt alapja a saját gazdaságból kikerülő mangalica- és tyúktrágya, a sógoromtól kapott szarvasmarha-, birka- és kecsketrágya, valamint a külön komposztált kerti hulladék. Nincs nitrátfelhalmozódás, a növények számára hosszabb ideig áll rendelkezésre, sőt több féle növény is termeszthető egyszeri

Fóliás termesztőberendezések és szabadföldi szamóca

Téli hideghajtatás: tatsoi, portuláka, pakchoi-tatsoi, ázsiai levélzöldek, endívia saláták, spenót, mángold

Saláták (balról jobbra): tölgy zöld, fejes, piros batávia, jégsaláta, zöld batávia, hegyes levelű római

komposztozás után. A *kőzetőrlemények* jelentik a másik pillért: alginit, zeolit, bazalt. Feltétlen javaslom mindenkinek a talajtakarást: szecskázott apró szalma, fűkaszálék, gyógynövények levelei. Például a paradicsom a káliumtartalom miatt nagyon szereti, ha fekete nadálytő levelével mulcsozzák.

Kétféle zöldtrágyázást használunk: az egyiket kötelező a vetésforgóba tervezni: a bab és a borsó köztudottan a nitrogéngyűjtő növények közé tartoznak (kötelező szabály, *„már lehet is a fotelba hátradőlni”*).

A másik a szabadföldi facélia, amikor több idő áll rendelkezésre a zöldtömeg kifejlődésére. Fólia alatt célszerű jobban kihasználni a helyet, ezért olyan zöldtrágya növény kell, amely rövidebb idő alatt kikel és fejleszt zöldtömeget. Köztes termésként nálunk mustárt és zsázsát vetünk. A zsázsa gyorsan kell, és gyorsan fejleszt zöldtömeget, messzire nyúló gyökerei morzsás és finom talajt biztosítanak, szinte egész évben vethető. A fólia alatt körömvirág és bazsalikom vigyáz a főnövények egészségére.

Minden gazdaságnak van féltett kincse: nálunk *ez a palántanevelés*. Fizikai minőségében könnyű munka, hiszen csak el kell vetni azt a pici magot, mentálisan mégis az egyik legérzékenyebb terület. Képzeljük el: egy 1 mm nagyságú mag képviselhet pl. egy egész fej salátát vagy 8 kg paradicsomot, 3 csomag winterposteleint, 4 csomag petrezselyemzöldet, 10 dkg spenótot. Mi azt szeretnénk, hogy tervezésünk szerint, az általunk diktált feltételek között kikeljen és nekünk kedvezően fejlődjön. *Mi a kozmikus erők hatásával számolhatunk és bízhatunk a biodinamikus Vetési Naptárban*.

– Milyen zöldségféléket hajtatnak?

– A 130 féle növényt a biodinamikus elvek alapján 4 nagy csoportba soroljuk: gyökér-, levél-, virág- és termésnövények. A hajtatásban kb. 100 féle-fajta növény szerepel. Természetesen betartjuk a klasszikus *előtermés, főnövény, utótermés* felosztást. Minden évben mindig, minden növény más helyen szerepel a kerttervben. A téli időszakban érdemes válogatni a bio vetőmagokból, előtérben tartva, hogy az ellenálló fajta legyen és a vevők igényeit is jól kielégítse. Fontos kiemelni, hogy ma Magyarországon nem helyeznek a magyar fajtákat képviselő cégek hangsúlyt arra, hogy ne csávázzák le az összes vetőmagot. Extra felárért, nagy könyörgések, ismerősöm ismerősének az ismerőse alapon csomagolnak esetleg csak ki vetőmagot. *Egyébként az, hogy egy fajta valóban ellenálló lesz-e, csak a termesztés folyamán derül ki.* Hosszú lenne felsorolni, hogy mit mi után és mivel társítva termesztünk, ezért ezt nem tudom ismertetni. Annyi lenne a mondanivalóm, hogy abból akár egy BioPORTA füzet is kikerekedhetne.

Gyökérnövények közül termesztünk: sárgarépát, fehérrépát, zellert, paszternákot, céklát, fekete retket, csomós retket, húsvéti lila retket, jégcsapretket, tarlórépát, karórépát, vöröshagymát, lilahagymát, fokhagymát, spárgát, csicsókát.

Termésnövények közül pl. paradicsomot, paprikát, fűszerpaprikát, uborkát, cukkinit, káposztatököt, sütőtököt, padlizsánt, szárazbabot, zöldbabot, csemegekukoricát, borsót, cukorborsót, sárgadinnyét, görögdinnyét.

Virágnövények közül: karfiolt, brokkolit,dísznövényeket.

Levélnövények közül: édesköményt, lila káposztát, fejes káposztát, kelkáposztát, leveleskelt, karalábét, kínai kelt.

Sorolom tovább: tatsoi, pakchoi, petrezselyemzöld, szárzeller, rukkola, ázsiai levélzöldségek (hóban zöld, vörös óriás, mizuna, wasabino, golden frills, garnet giant, purple wave, rouge metis, oriental mix), egyszerű zsázsa, winterkresse, winterpostelein, mángold, misticanza saláta, céklalevél, madársaláta. Fejre szedett salátákból 14 fajtát: fejes zöld, fejes piros, batávia, tölgy zöld, tölgy piros, nyuszifüle zöld, nyuszifüle piros, római zöld, római piros, római hegyes levelű, lattughino, endívia, cikória, radicchio és nem utolsó sorban – bár nem mi termesztjük csak

úgy megterem – a tyúkhúr. A levélnövények közé tartoznak a fűszernövények is. Különféle gyümölcsöket is termesztünk, természetesen zömüket szabadföldön.

– A növényvédelem nagyon fontos tevékenységük, milyen módszereik vannak?

– A növényvédelem során annak szinte minden elemét gyakoroljuk, ami az ökológiai gazdálkodásban engedélyezett.

A fóliás hajtatásban saját készítésű leveket használunk. A több napos, erjesztett csalánlé lombtrágyaként értékes, eredményesen használható uborkára, sárgadinnyére, továbbá az egynapos tetű gyérítésére is jó. Az erjesztett trágyalé lombtrágyaként és öntözésre is eredményes. Palántázás után erjesztett tyúktrágyával öntözünk. (A foszfor a gyökeresedést segíti.) Az algakivonat szintén lombtrágyakezelő készítmény.

A talajbaktériumok nagyon hasznos segítőtársaink. Trágyaágyon tovább szaporítjuk őket. Ezeket a mikroorganizmusokat fóliában és szabadföldön használjuk. Mindazon hasznos anyagot, ami egyébként a talajban megtalálható, de a növények számára nincs felvehető formában, a talajbaktériumok átalakítják a növények számára.

A Biokontroll Hungária Nonprofit Kft. honlapján az engedélyezett szerek listája sok hasznos tudnivalót nyújt a kezdő és haladó ökogazdáknak. Ez a lista ajánlja az Alginure és a Prev B2 használatát. Nálunk leginkább ez a két szer vált be, az egyik réz (ezzel megoldódott a rézterhelés csökkentése), a másik a kén helyettesítésére, ezen felül a Prev B2-t levéltetű gyérítésére is használjuk. A Biokal és a Biomit Plussz szintén lombtrágyaként hasznosak nálunk. A bazaltport, mint kőzetőrleményt akkor szórjuk ki, ha nagyon nedves az időjárás. Szárítja a lombot és a növény tövét. *Bevált növénytársítások:* a sarkantyúka (a lisztharmatot előre jelzi) a padlizsán mellett, a sárgarépa és a hagyma távol tartja a répa- és hagymalegyet, a körömvirág fertőtleníti a talajunkat. Ha bazsalikomot rakunk a paradicsom mellé, a paradicsom mindig csak mosolyog ránk, a zeller társaságától pedig sokkal jobban nő. Közepes kártevő invázió esetén jöhetnek a természetes ellenségek: fürkészdarazsak, katicabogarak.

Nem utolsó sorban a legfontosabb a komposzt bedolgozása a földbe, talajbaktériumokkal való beöntözése, így tápanyagban, mikroorganizmusokban gazdag talajt kapunk. Legyen erősebb a növény, nem sok dolgunk lesz a növényvédelemmel. Indul a „kenyérgőzös" (leginkább kézzel végezhető munka), ha a krumplibogarak mozogni kezdenek. A bogarakat össze kell szedni, hogy minél kevesebbet permetezzünk.

– Lényeges a fogyasztóval való jó kapcsolat. Terveik?

– A direktértékesítést alkalmazzuk: *közvetlen kapcsolattartás a végső felhasználóval, a fogyasztóval*. A hitelesség megkívánja, hogy ne csak a termelésben, hanem az értékesítésben is személyesen vegyünk részt. A budapesti MOM ökopiacon, a szegedi ökopiacon, a gazdaságban és csomagküldés keretében értékesítünk.

A családi gazdaságban 5 felnőtt, 2 alkalmazott dolgozik. (Az 5 gyerkőc pedig segíti leszedegetni a még nem érett paradicsomot, kitaposni az elpalántázott növényeket és végig kergeti a kutyust a sárgarépavetésen.)

Kudarcként éljük meg, hogy „senki sem lehet próféta a saját hazájában". Bár már nem számítunk annyira különc embereknek a faluban és a kistérségben, de az ökotermék, mint fogalom még mindig egy mesebeli kastély bűvkörében kering a más szempontokat figyelembe vevő emberek között.

Sikernek tekintjük, hogy lélekben és gyakorlatban is megerősödtünk az ökológiai gazdálkodás igazában, ezért ezt a formát tekintjük életformának, e szerint szeretnénk élni a jövőben is.

Seléndy Szabolcs

Balról jobbra: Nemes Tibor, Polyák Marika, gyerekek: Nemes Petra, Nemes Ádám, Nemes Gergő, középen: Polyák Imréné, Vetró Zoltánné, jobbról: Budai János és Polyák Erika, gyerekek: Budai Réka és Budai Gréta

KÖRNYEZETKÍMÉLŐ VÉDEKEZÉSI MÓDOK KÁRTEVŐK ELLEN: FEROMONCSAPDÁK

A feromoncsapdák egyre szélesebb körben kerülnek alkalmazásra a biogazdaságokban is. Maguk a feromonok nem mérgező vegyületek, hanem az élővilágban az üzenetek „hírvivői". Legismertebb csoportjuk, az ún. szexferomonok illatjeleit ez egyik ivarú egyed (legtöbbször a nőstény, de ellenkezőjére is van számos példa) termeli és bocsátja ki, és az ellenkező ivarú egyedek ezeknek az illatjeleknek a segítségével találnak párjukra.

A feromoncsapdákat elsősorban előrejelzési célokra használhatjuk, tehát segítségükkel megállapítható, hogy az illető kártevő jelen van-e az adott területen, egyedszámuk olyan sok, hogy érdemes-e az elkövetkezendő kártétel ellen védekezni, illetve ha növényvédelmi beavatkozásra szükség van, mi lesz ennek a legmegfelelőbb időpontja.

A feromoncsapdák felhasználásának elterjedésével együtt felmerült a legtöbb alkalmazó részéről, hogy vajon lehet-e ezeket a csapdákat a rovarok összefogására alkalmazni és ezzel együtt a kártétel nagyságát csökkenteni.

A szintetikus szex feromont használó csapdák elsősorban a hímeket fogják, a nőstények még csökkentett egyedszámú hímekkel is párosodhatnak, a pete produkció nem csökken, így kártétel kialakulhat.

Közismert, hogy a különféle gyümölcskárosító molyfajokat (pl. almamoly, szilvamoly, szőlőmoly stb.) fogó feromoncsapdák ezért a kártevők egyedszámának lényeges csökkentésére nem alkalmasak. Vannak azonban olyan kivételes esetek, amikor a tömeges csapdázás módszerével a feromoncsapdákat a kártevő rovarnépesség közvetlen gyérítésére használhatjuk fel. A cél az, hogy olyan mennyiségű kártevőt fogjunk össze a csapdákkal, ami – mivel ezek így a szaporodási ciklusból hiányoznak – a kártevő népességének csökkenését és végeredményben a kár alacsony szinten tartását eredményezi.

A lepkekártevők közül tömegcsapdázásra elsősorban az alacsony populációsűrűségben előforduló, a hernyók rejtett életmódja miatt szokványos inszekticidek által elérhetetlen fajok (pl. farontók – *Cossus cossus, Zeuzera pyrina*) jöhetnek számításba.

Mind a nagy, illetve a kis farontó *(C. cossus, Z. pyrina)* rajzása a nyár folyamán hosszú időtartamú, több mint két hónapra is kiterjedhet. Korábban az a nézet uralkodott, hogy a farontó lepkék csupán gyengültségi kártevők, idős, elhanyagolt ültetvényben fordulnak elő nagyobb egyedszámban. Az utóbbi évek vizsgálatai szerint mindkét kártevő fiatal, már 4-5 éves telepítésekben (alma, cseresznye, meggy, kajszi) is előfordul. A kis farontó pl. a gyümölcs faiskolák kártevője is lehet. Az utóbbi években egyre több jelzést kaptunk arról, hogy a két rovar együttesen vagy külön-külön jelentős kártételeket okoz.

A nagy farontó a fák vastagabb fás részein, törzsön és a vázágakon okoz kártételt. A második éves hernyók – melyek 8-10 cm nagyságra is megnőhetnek – járataiból a rendszerint vörösesbarna ürülék a fák tövénél kis halmocskákban jelenik meg, vagy mivel a csonthéjas gyümölcsfajok (*Prunus* nemzetségbe tartozók) az idegen behatásokra rendszerint nedv képződéssel reagálnak, barnásvörös mézgás ragacsos csomót képeznek a fák törzsein, rendszerint szintén a hernyók által készített járatok közelében *(1. ábra)*.

A hernyók táplálkozásuk megkönnyítésére, a fatest oldására maró folyadékot választanak ki, ami irodalmi adatok szerint az emberi orr számára is érzékelhető.

Mindkét farágó faj kétéves fejlődésű, a hernyók fejlődésük folyamán egyre nagyobb kártételt okoznak. A nagy farágó hernyói a második év májusában fejezik be a fejlődésüket, járataik külvilághoz közel eső végén bábozódnak, majd május végén, június – július folyamán repülnek a lepkék. Ezek a lepkék általában nehezen mozognak, „lomhák", ezért a már károsított fák környezetét nem nagyon hagyják el *(2. ábra)*.

1. ábra | A nagy farontó kártételét jelzi a kiszóródó hernyóürülék (Voigt E. felvétele)

2. ábra | Nagy farontók a feromoncsapda fogóedényében (Tóth M. felvétele)

3. ábra | A kis farontó lárvája vékonyabb gallyak belsejében károsít (Voigt E. felvétele)

Más adatok szerint a hernyók által kiválasztott folyadék illata is visszacsalogatja a lepkéket, ezért alakul ki az, hogy egy-egy gyümölcsösön belül is a fák fertőzöttsége jelentősen eltérhet, foltosan jelentkezik. A fa törzsében lévő járatok sokszor 1-1,5 cm szélesek is lehetnek, jelentősen csökkentik annak szilárdságát és erős szél (vihar) esetében a fák kettétörhetnek. Ahol vihar után sok meghasadt törzsű fát, illetve letört vázágakat találunk, ott szinte biztos, hogy jelentős farontó népesség a „bűnös".

A kis farontó hernyója a vékonyabb ágak belsejében károsít, azok elszáradását, törését okozva. Ezért okozhatnak érzékeny károkat faiskolában, vagy fiatal telepítésben is *(3. ábra)*.

Sokszor előfordul, hogy az általunk vásárolt csemete egészségesnek tűnik, de a mindenre kiterjedő gondozás ellenére a nyár közepén hirtelen elszárad. A vázágon 1-2 cm-es röplyuk tanúskodik a kis farontó jelenlétéről, illetve arról, hogy a hernyó befejezte fejlődését a lepkék kirepültek. A dió csemeték fertőzöttebbek lehetnek, mert 2 éves faiskolai nevelés szükséges a minőségi oltvány előállításához. A kis farontó lepkék is egész nyáron, sőt még augusztus folyamán is repülhetnek *(4. ábra)*.

A farágók kártétele elleni védekezés megoldatlanságának okai:

- a hernyók rejtett életmódja, a tojásból kikelő hernyók csak nagyon rövid ideig vannak a fák kérgén, rendszerint gyorsan a fatestbe rágják magukat;
- a rajzás hosszú ideig tart, általában egész nyáron;
- ha volna is megfelelően hatékony inszekticid, annak többszöri használata nem illeszthető be a környezetkímélő technológiákba;
- a kártevő rajzása csonthéjasok esetében a gyümölcsszüret idején van, ilyenkor rovarölő szerrel védekezni nem lehet.

Mindkét farágó faj nemcsak Magyarországon, hanem különösen Európa déli országaiban is kártételt okoz.

A veszélyeztetett gyümölcsös megóvására olasz, spanyol és francia tapasztalatok szerint a két faj feromoncsapdás tömeges csapdázását alkalmazzák, ami a kártevők népességét a kártételi szint alatt tartja. Hazai kísérleteinkben is úgy találtuk, hogy a farágók esetében a tömeges csapdázásos technológia hosszabb idő (legalább 2-3 éves kezelés, mivel 2 éves fejlődésű rovarokról van szó) alatt populációcsökkentő

4. ábra | A megfogott kis farontók a feromoncsapdában (Voigt E. felvétele)

lehet. Megfelelő eredményt kapunk, ha hektáronként 12-15 csapdát helyezünk ki, egyenletes elosztásban *(5. ábra; a szerzők hálás köszönetüket nyilvánítják Egyed Károlynak a kísérleti terület biztosításáért)*.

A kis farontó esetén különösen fontos, hogy a csapdákat megfelelő módon, megfelelő helyre rakjuk ki. A kis farontó magasan (2,5 m, vagy a védendő fa magasságától függően még magasabbra) kihelyezett csapdákat igényel, melyek a fa koronáján túl nyúlnak *(lád a 6. ábrát a köv. oldalon)*.

5. ábra | A kis farontó fogások mutatják, hogy a kártevő mely irányból vonul be a gesztenye ültetvénybe (Kadarkút)

6. ábra | A kis farontó feromoncsapdájának magasra, a koronán felülre kell kerülnie (Voigt E. felvétele)

A helytelenül kirakott csapdákban csak töredékét fogjuk, mint a helyesen kirakottakban.

A tömeges csapdázással történő védekezés olyan kártevőknél a leghatékonyabb, amelyeknél a fogott imágó is okoz kárt (pl. bogár kártevők jelentős része). A hazai cserebogár kártevők közül sikeres tömeges csapdázásos vizsgálatok folytak a zöld és rezes cserebogár (*Anomala vitis, A. dubia*; éredő nektarin és őszibarack, meggy faiskola), valamint az aranyos és rezes virágbogár (*Cetonia a. aurata, Potosia cuprea*; őszibarack, nyári alma) esetében.

A zöld cserebogár a közelmúlt 8-10 évében a gyümölcs- és szőlőtermesztés jelentős kártevőjévé lépett elő. Kártételét a szőlő lombján évtizedek óta ismerik, a harmincas évektől észlelt visszahúzódását a bordói lé használatának tudták be, de a közelmúlt szőlővédelmében újból szerepet kapnak a rézkészítmények, ennek ellenére a zöld cserebogárnak, homok, és egyes vályog talajokon telepített szőlőkben jelentős lombkártételét figyelhetjük meg *(7. ábra)*.

7. ábra | Zöld cserebogár kártétele szőlő levelén

A rezes cserebogárral együtt a gyümölcsfajok közül tarrágást okozhat almán, cseresznyén, meggyen és megfigyelték dión (esetleg dió iskolában) is. A lombfelület jelentős csökkenése elsősorban faiskolákban és fiatal telepítésekben okoz érzékeny veszteségeket.

A gyümölcsök közül elsősorban az őszibarack és a nektarin termését rágja meg. Az általa okozott seb nem mély, nagyobb felületen a gyümölcs héját fogyasztja, ezzel jelentős minőségi kártételt okoz.

A zöld és rezes cserebogár rendszerint nem magában a gyümölcsösben fejlődik ki, hanem annak környezetében. (A fejlődés helyének, időtartamának pontos meghatározása még a kutatás feladata.) Viszont érési táplálkozásra visszarepül a gyümölcsösbe, szőlőbe.

Ha a gyümölcsös felé repülő bogarakat csapdákkal összefogjuk, a kártétel a gazdasági küszöb alá csökkenthető *(8. ábra)*. Ehhez a leghatékonyabb megoldás, ha a csapdákat a tábla szegélyén, kettős sorban (10-15 méteres kötésben) rakjuk ki.

Egyre több panasz érkezik az aranyos és a rezes virágbogárra is. Ezeket korábban nem tartották jelentősebb kártevőnek. (A rózsabogár „szépsége" miatt kedves bogaraink közé tartozott.)

8. ábra | Zöld és rezes cserebogarak fogása feromoncsapdában (Tóth M. felvétele)

9. ábra | Az aranyos virágbogár kártétele rózsán (Voigt E. felvétele)

A bogarak gyümölcsfák, díszfák, cserjék pl. rózsa virágain és virág részein károsítanak, megfigyelhetők kerti virágokon, gyomnövényeken is, de tapasztalataink szerint soha nem fogyasztják a tápnövény lombját, szívesebben eszik a virágok porzóit, termőit, a viráglepleket *(9. ábra)*. Az utóbbi 3-4 évben viszont egyre többször figyelték meg, hogy az aranyos rózsabogár károsítja az érő gyümölcsöt is.

Az aranyos virágbogár (vagy rózsabogár) Euroszibériai faj, hazánkban mindenütt megtalálható, laza és kötött talajú területeken egyaránt. Az imágó mérete szinte azonos a zöld cserebogáréval, 14-23 mm hosszú, színe is szinte hasonló (ezért is szokták téveszteni vele): felül fémes zöld színű, alul rézvörös. Jelentős különbség a két faj között, hogy a rózsabogár háta lapos. A szárnyfedők hátulsó felében vonalszerű fehér foltok találhatók.

A bogár kártétele virágzó fákon (gyümölcsfákon), cserjéken nem jelentős, annak ellenére, hogy mélyen berág a virágba, ha a megrágott virágok száma igen csekély, a veszteséget a gyümölcsfák később pl. a gyümölcs méretével kompenzálni tudják. Az éredő gyümölcsökön tapasztalt károsítás viszont sokkal kellemetlenebb, az aranyos rózsabogár rágása mélyebb, mint a zöld cserebogáré, sokszor a károsítás helyén a virágot vagy termést fogyasztó bogár olyan mélyen táplálkozik, hogy csak a potroh része látható, vagy egyáltalán nem vehető észre *(10. ábra)*.

10. ábra | Az aranyos virágbogár sokféle gyümölcsön is károsíthat, itt éppen szőlőn táplálkozik (Voigt E. felvétele)

Egy kb. 1 ha-os őszibarackosban (július végétől augusztus közepéig érő fajtákkal telepített gyümölcsös) végzett vizsgálatunkban, a területnek mintegy egy negyedén kb. 10 x 15 m-s kötésben rózsabogár csapdákat üzemeltettünk. A korábban érő fajta szedése után a csapdákat a következő érésű fajta soraira vándoroltattuk át. A csapdákkal ellátott területen levő fákon károsítást nem észleltünk, míg a gyümölcsös nem védett részén mintegy 20%-os volt a gyümölcskár. A 20 csapda az egyes értékelésekkor általában átlagosan 30-40 rózsabogarat fogott.

Hasonló eredményt kaptunk egy másik, házi kertben végzett megfigyelésben is, ahol a 20 db őszibarackfa (közepes és késői érésű fajták) körül összesen 6 db rózsabogár csapdát helyeztünk ki. A kifejezetten csak érési időben kihelyezett csapdák "megvédték" a bogarak rágása ellen a gyümölcsöt.

Az aranyos virágbogár (rózsabogár) késő tavasztól egészen szeptemberig megtalálható kertjeinkben, gyümölcsöseinkben. Így tápnövény köre nagyon széleskörű.

Eddigi tapasztalataink alapján a csapdázás akkor lehet eredményes, ha az elhelyezési mód követi a kártétel lehetséges idejét és helyét (pl. közvetlen az érés előtt álló őszibarack fajtákat). A fentiek alapján a zöld cserebogár mellett az aranyos rózsabogár gyümölcskártételének megelőzésére is javasolhatjuk a tömeges csapdázásos módszert.

Külön érdekessége miatt szeretnénk megemlíteni, hogy a biológiai védekezésben fontos szerepet játszó fátyolkák esetében is tudunk újdonságról beszámolni.

A közönséges zöldfátyolkák (*Chrysoperla carnea* fajkomplex) a recésszárnyú rovarok *(Neuroptera: Chrysopidae)* közé tartozó, széles körben elterjedt, 3-4 közel rokon fajból álló taxon, amelynek képviselői hazánkban is őshonosak. Lárváik ragadozók, elsődleges prédáik a levéltetvek, de ezek hiányában más, puhább testű, apróbb ízeltlábú fajokat (pl. kártevő atkákat) is fogyasztanak, beleértve azok több fejlődési alakját, vagy akár a lepkék tojásait, kis hernyóit is. A kifejlett fátyolkák ugyanakkor pollennel és nektárral táplálkoznak. A telet is kifejlett (imágó) alakban vészelik át. Hazánkban az egész ország területén előforduló, gyakoribb rovarok közé tartoznak, így a kertészeti, mezőgazdasági kultúrákban lehetőség van hasznos, ragadozó tevékenységük kiaknázására, sőt mesterségesen nevelt egyedeik kibocsátásával alkalmazzák is őket egyes kártevők elleni védekezésre.

Az MTA Agrártudományi Kutatóközpontjának Növényvédelmi Intézetében kifejlesztettek egy olyan illatanyag-csalétket, amely mind a hím, mind a nőstény közönséges zöld fátyolkák számára erősen csalogató hatású. Sőt, a nőstény fátyolkák a csalétek közelében lévő levelekre tojásokat is raktak. További kutatómunka eredményeképpen így megszületett az ún. fátyolka tojásgyűjtő lap, amelyre a nőstények lerakják tojásaikat, a kikelő lárvák a lapot elhagyván a közeli lombon lévő kártevőket „zsákmányolhatják". A lerakott tojásokkal tele lévő lap mozgatható, így akár üvegházba is vihetjük, ha pl. ott van szükségünk a ragadozókra. Természetesen felhasználhatjuk szabadföldön is.

Tóth M. – Voigt E. – Koczor S.

VÉDEKEZÉS A VETÉSFEHÉRÍTŐ BOGARAK ELLEN AZ ÖKOLÓGIAI GAZDÁLKODÁSBAN

A vetésfehérítő bogarak kártétele régtől fogva ismert a gabonaféléken, kukoricán. Tápnövény körük azonban ennél lényegesen szélesebb, hiszen táplálkoznak a különböző nem termesztett fűféléken, köztük a gyomként gyakori hélazabon, egérárpán és néhány nem egyszikű növényen is.

1. ábra | Vörösnyakú árpabogár imágó (R. Coutin felvétele)

Négy faj egyedei károsítanak Magyarországon, közülük kettő előtora vörösebarna, a vörösnyakú árpabogáré *(Oulema [Lema] melanopus) (1. ábra)* és a vörösnyakú zabbogáré *(Oulema [Lema] rufocyanea)*, kettő előtora kék, ezek a kéknyakú árpabogár *(Oulema [Lema] cyanella)* és a kéknyakú búzabogár *(Oulema [Lema]septentrionis)*.

Az egyes fajok életmódjában, tápnövény körében vannak eltérések a kártételben, a kárképben kis különbségek vannak, és az ellenük való védekezés azonos, ezért a következőkben **összevontan írjuk le a vetésfehérítő bogarakkal kapcsolatos fontos tudnivalókat**.

A 3,5-5,5 mm hosszú bogarak acélkék színűek, lábaik, csápjaik feketék, azzal a kivétellel, hogy a vörösnyakú bogarak előtora és a lábaik egy része vörösesbarna. A kifejlett bogarak (imágó) jellegzetes cincogó hangot hallatnak.

Petéik hengeresek, szimmetrikusak, a végén lekerekítettek, 0,3 mm szélesek, frissen fényes sárgák, majd barnássárgává sötétednek. Leginkább a levelek színén, a főér mellett, 2-8 sávval füzérszerűen helyezkednek el.

Lárváik testszíne eredetileg sárgás színű, azonban ez általában nem látható, mert a hátukon összegyűlt sötétszürke ürülékük ezt elfedi. Ez a különlegességük a hátukon levő, előrefelé nyíló végbélnyílásuk következménye. A nyálkás, csigára emlékeztető küllemük *(2. ábra)* ettől a sajátosságtól származik, *ezért nevezik őket árpacsigának is*.

A jelenlétét gyakran a gazda világos színű ruházatának alig kimosható szennyeződése jelzi a táblák bejárása után. A bábok citromsárga szabadbábok (ez azt jelenti, hogy a végtagok, csápok láthatók ebben az állapotban is), a kék bogarak esetében a növényen, gyakran a kalászban, a vörösnyakúaknál a talajban vannak.

2. ábra | Vörösnyakú árpabogár lárva (Roszík P. felvétele)

Kártételük korábban is jelentős volt esetenként, néha nagyobb termesztési körzetekre kiterjedt, azonban a szinte évenként szükséges, gyakran többször is végrehajtott védekezés csak az utóbbi időszakban (15-25 év) lett általános. Nem ritkán a termésveszteség 10-20%-os is lehet, növényenként átlagosan egy lárva kártétele már több mint 4,5% veszteséget okozhat. A nitrogénnel túlzottan fellazított, laza szöveti állományú növényeken a kártétel fokozottabb.

A kártétel a növények fotoszintetizáló felületének csökkenéséből, tápanyag- és vízveszteségből adódik. A kár azzal is fokozódik, hogy a fény hasznosításában legfontosabb felső, ún. zászlós levelek károsodnak *(3. ábra)*. Szélsőséges esetekben a növényállomány teljes pusztulása is bekövetkezhet.

A közvetlen kárt fokozhatja, hogy a bogarak vírusvektorok, ugyanis rágó szájszerveiken vírusrészecskéket (árpa levélfoltossága) vihetnek át egyik növényről a másikra.

3. ábra | Vörösnyakú árpabogár kárképe (Roszík P. felvétele)

A bogarak telelnek át, általában a táblákat övező erdők, erdősávok avarjában, gyepek gyökérszintjében. Innen településnek először a gyepekre hőmérséklettől függő időpontban, általában március végén, április elején. Az imágók betelepedése, annak mértéke szemrevételezéssel és fűhálózással állapítható meg. A hőmérséklet emelkedésével aktívabbá válnak, könnyedén repülve keresik fel a gabonaféléket, leginkább április hónap folyamán. A bogarak táblákon elszórva helyezkednek el, kártételük általában ezért nem szembetűnő. Néhány napig táplálkoznak, majd párosodnak, azt követő egy hét után kezdik lerakni tojásaikat, ami 20 napig is tarthat és nőstényenként 200 feletti is lehet. Hozzávetőlegesen egy hét múlva kelnek ki a lárvák, amelyek azonnal táplálkozni kezdenek. Táplálékuk 90%-át az utolsó két lárva stádiumban (nagy lárvák) fogyasztják. A bábozódás után – ez júniusban szokott bekövetkezni – előjönnek a kifejlett bogarak és télre vonulásig táplálkoznak. Kártételük ekkor már nem jelentős, esetleg a későn vetett csemegekukoricán lehet számottevő *(4. ábra)*.

4. ábra | Kártétel csemegekukoricán (Roszík P. felvétele)

A gabonaféléket a kifejlett bogarak és a lárvák egyaránt károsítják. A bogarak hátrafelé haladva 4-8 mm-es hosszúkás csíkokat rágnak a levélbe, esetenként teljesen átrágva azt. A bogarak a táblán elszórva, nem „foltokban" találhatók. A lárvák ugyancsak a levél színén táplálkoznak, de nem rágják át teljesen azt, hanem meghámozzák, a fonáki epidermisz nem sérül. A hámozás alatt a csíkok fehér színűre kiszáradnak, sokszor összefolynak. A kártétel általában fehér foltok formájában jelentkezik a táblákon, a vetésfehérítő név is ebből a kárképből származik.

A vetésfehérítő bogarak tömeges felszaporodásával akkor kell számolni, ha tojásrakás és a lárvafejlődés időtartam alatt a meleg és magas páratartalom együtt jelentkezik. A védekezés elvi lehetősége olyan fajták választása, amelyeket durva levélfelszín, erős szőröző tség jellemez. *A gabonák fajtaleírásai erre vonatkozólag sajnos nem tartalmaznak elégséges adatokat.*

Legtöbbször a károsítás „folt" jellegéből adódóan foltkezelésekkel megakadályozható a károsító továbbterjedése, illetve a folton belüli jelentős kár kialakulása. Eredményes eljárás a foltok lekaszálása és esetleg a feltakarmányozása azokban a gazdaságokban, ahol állattartás is van. A frissen kaszált anyagot az állatok nem fogyasztják el, csak megszárított állapotban.

Eredményes gyérítési eljárás a foltok, szegélyek meghúzása durva kötéllel. A gyakorlati végrehajtás úgy történik (Bodnár Gy. szóbeli közlése), hogy a folt közepén levert rúdhoz kötött, vagy társ által tartott kötéllel a gabonát annak teljes magassága alatt 20-25 cm-rel megfektetik. A durva kötél megsérti a lárvákat, szétkeni rajtuk ürüléküket, illetve lelöki azokat a talajra, ahonnan a sérült rovarok csak kis része tud visszakapaszkodni a tápnövényre. A sáv kezelése ehhez hasonló, csak itt géppel (a művelőút előnyös), vagy kézzel húzzák párhuzamosan haladva a kötelet.

A különböző növényvédő szerek is bevethetők a vetésfehérítő bogarak ellen az ökológiai gazdaságban. Kiváló hatásúak a természetes piretrin-tartalmú, szintetikus vagy növényből kivont piperonil-butoxiddal, vagy szezámolajjal, vagy sassafras-olajjal (amely *Ocotea pretiosa* vagy *Cinnamum camphora* növényekből származik), esetleg repceolajjal, vagy petrezselyem olajjal, mint hatásfokozóval kombinált (szinergalizált) növényvédő szerek. Világviszonylatban számos készítmény van belőlük, sajnos Magyarországon egy sincs közülük forgalomban. Piretrinek alkalmazásától a körültekintő biogazda – ha egy mód van rá – egyéként is eltekint, hiszen az élettársulás a teljes rovarközösséget, tehát a hasznos rovarokat – sőt atkákat – is pusztítja.

Szelektív és hatékony védekezést biztosít a *Bacillus thuringiensis var. tenebrionis* felhasználásával készült biológiai növényvédő szer. Magyarországon a **Novodor 40 FC** készítmény alkalmazása engedélyezett a vetésfehérítő bogarak lárvái ellen a Magyar Biokultúra Szövetség tag egyesületeinek tagjai számára, mert erre a növényvédelmi hatóság címkétől eltérő felhasználásra engedélyt adott. Igazán a fiatal lárvák ellen lehet eredményesen védekezni segítségével, de ekkor is érdemes, hiszen az idő haladásával nő a kártétel, amint ezt korábban is részleteztük.

A felsorolt védekezési eljárásokkal, főként azok együttes alkalmazásával hatékonyan lehet védekezni az ökológiai gazdaságokban is a vetésfehérítő bogarak ellen.

Amennyiben szükséges agrotechnikai, fizikai és vegyszeres védekezés együttes alkalmazásával eredményesen szorítható vissza az ökológiai gazdaságokban a vetésfehérítő bogarak kártétele.

Hazai viszonyaink között a vetésfehérítő bogarak *természetes ellenségeinek köre széles*, a ragadozók közül a fátyolkafélék, katicabogarak, a ragadozó poloskák és különböző darazsak gyérítik, rajtuk kívül élősködők, főként fürkészdarazsak és rovarpatogén gombák korlátozzák felszaporodásukat. Az átállt ökológiai gazdaságokban – megfigyeléseink szerint – a vetésfehérítő bogarak kártétele kevésbé jelentkezik, mint a szokványos gazdaságokban. Többször tapasztaltuk, hogy azonos környezeti feltételek esetén – sokszor csak egy út választotta el az ökológiai területet a szokványostól – azonos fajtákon a bio gabonán a kár elenyésző volt, a szokványosban pedig igen jelentős. Valószínűleg az ökológiai területeken a növények harmonikusabb tápanyagellátása, a hasznos szervezetek hatékony működése, a növényállomány vegyes volta (kissé gyomos), esetleg a durvább felületi bőrszövet együtt eredményezi ezt a kedvezőbb helyzetet.

A nem ökológiai gazdálkodás körülményei között gyakran szükséges védekezni a vetésfehérítő bogarak ellen. Esetenként ezek a beavatkozások hatással lehetnek az ökológiai termékekre is, elsősorban a mézre. A gabonafélék magas területi arányuk alapján gyakran körbeveszik akácerdeinket, ahonnan a korlátlanul értékesíthető „bioméz" nagy része származik. Fontos lenne tehát, hogy az ökológiai gazdálkodásban is engedélyezett *Bacillus thuringiensis* készítményt használják ezeken a területeken, főként akkor, ha nektárt adó, virágzó gyomok is vannak a gabonatáblákon.

Dr. Roszík Péter

EkoSeedForum – biztató sikerrel zárult az ökológiai vetőmag fórum

Óriási volt az érdeklődés 2014. március 20-22-e között a Poznanban rendezett EkoSeedForum iránt – 21 országból 150 résztvevő érkezett.

A találkozó első felében a közép-kelet-európai ökológiai növénynemesítés fejlődésével foglalkoztak. Csak néhány országban folyik ilyen jellegű tevékenység – Észtországban, Szlovéniában, Lettországban és Magyarországon. Gebhard Rossmanith, a Bingenheimer Seeds AG-tól bemutatta a Közép-Európában már 30 éve végzett munkájukat az öko vetőmag szaporítás, az értékes fajták védelme, a nyílt beporzású fajták nemesítése terén. Kijelentette, hogy nincs más választás, tovább kell fejleszteni az önálló ökológiai növénynemesítést, ugyanis az ökogazdálkodásban a fajtáknak teljesen más követelményeknek kell megfelelniük a tápanyagfelvétel, gyomelnyomó képesség, rezisztencia és az íz szempontjából, mint a szokványos gazdálkodásban. Különös jelentőséggel bír továbbá a vetőmagok szabad reprodukálhatósága, ami a szokványos módon előállított vetőmagoknál nem igen lehetséges.

Nagy érdeklődést váltott ki a FAIR-BREEDING® koncepció, melyet Michael Fleck mutatott be a német Kultursaattól. A projekt keretében az ökológiai kis- és nagykereskedők a friss zöldség és gyümölcs forgalmazásából származó árbevételük 0,3%-át a Kultursaat nonprofit szövetség öko és biodinamikus nemesítőinek adják, akik ezért cserébe intenzívebben foglalkoznak a növények (elsősorban a karfiol) nemesítésével. A projekt kezdete, 2007-2008 tele óta 100 ezer euró gyűlt így össze.

Monika Messmer, a svájci FIBL növénynemesítője és az Európai Ökológiai Növénynemesítés Konzorcium elnöke előadásában kiemelte, hogy az ökológiai módon termesztett és ökológiai gazdálkodásba szánt fajtákat a fajtavizsgálat során ökológiai körülmények között kellene tesztelni, ez azonban jelenleg a legtöbb tagállamban nem lehetséges. Tanulmányaikból kiderült, hogy számos, ökogazdálkodásban bevált fajta nem volna elismert, ha szokványos körülmények közt vizsgálták volna.

A lengyel fajtavizsgálati kutatóintézet igazgatója, Edward Gacek rendkívül nyitottan fogadta a résztvevők javaslatait, és elképzelhetőnek tartja, hogy rövid időn belül elkezdjék a fajták ökológiai körülmények között történő vizsgálatát.

Bernhard Jansen igazgató, szervező

A konferencia második részében az ökológiai körülmények között előállított vetőmag használatának növelése volt a fő téma, ami a közép-kelet-európai országokban egy nagyrészt megoldatlan problémának tekinthető. Az ökogazdálkodóban használt vetőmag gyakran kevesebb, mint 10%-a származik ökológiai termesztésből. Ez torzítja a versenyt és nem ösztönzi a vetőmagtermesztőket az ökológiai vetőmag előállítására. A tervezett EU jogszabályváltozás is intézkedést sürget ezen a téren. Kiemelték, hogy modern adatbázisokra van szükség, hogy átláthatóbb legyen az ökológiai vetőmag kínálata, ilyen pl. a *www.organicxseeds.org*. Egy eldugott excel táblázat nem felel meg ennek a célnak. Kérték a tagállamokat a megfelelő megoldások alkalmazására.

A fórum résztvevői mind egyetértettek abban, hogy folytatni kell ezt a rendezvényt, és az EkoConnect, a fórum szervezője a 2014. június 1-jén Varsóban tartandó Organic Marketing Forumon a kiállítói standján helyet biztosít az érdeklődők számára, továbbá egy workshopot is szerveznek ugyanitt.

Forrás: EkoConnect sajtóközleménye (www.ekoconnect.org)
Szerkesztette és fordította: **Nagy Judit**

***A főszerkesztő megjegyzése:** A Biokontroll Hungária Nonprofit Kft. a Magyar Tudományos Akadémia Martonvásári Kutatóintézetével (néhai dr. Kovács Géza személyes közreműködésével) a világon az elsők között – ha nem elsőként – 2006-ban elkészítette előírási rendszerét az ökológiai növénynemesítésre, amely alapján már tanúsított is ökológiai nemesítésű martonvásári fajtákat.*

AZ EU ÚJ SZABÁLYOZÁSA A NÖVÉNYI SZAPORÍTÓANYAGOKRÓL

Egy mindannyiunkat érintő, új Európai Uniós szabályozásról, a növényi szaporítóanyagok előállításáról és piacra kerüléséről szóló törvényjavaslatról folyik már több mint egy éve vita. A hatalmas felháborodást és heves vészreakciókat kiváltó legutóbbi szöveg tervezet 2013. május 6-án látott napvilágot. Ez a törvény az EU úgynevezett együttdöntési folyamatában kerül majd elfogadásra, vagyis az Európai Bizottság, a Tanács és a Parlament közösen dönt a konkrét szövegről és az elfogadásról. A tervezetet jelenleg az EU Parlament tárgyalja és eddig több mint 1700 módosító javaslatot fogalmaztak meg a különböző politikai csoportok.

A döntési folyamat tehát nem lesz egyszerű és kemény csaták várhatók. Az új jogszabály célja az összes növényi szaporítóanyag forgalomba kerülésének, használatának egységes EU-s szabályozása. A hivatalos indoklás szerint erre azért van szükség, mert túl bonyolult, áttekinthetetlen és kijátszható volt a sok különböző jogszabályban rögzített, amúgy már elavult szabályozás. Most, hogy mindenkinek könnyebb és áttekinthetőbb legyen, egységesítik, korszerűsítik, és egyetlen jogszabályba foglalják az összeset, mint az indoklásban írják, a fogyasztók érdekeinek védelmében.

A valóság azonban nem ilyen szép. Az új törvény a globalizált világ kegyetlen játékszabályait akarja a táplálékunkként szolgáló növényekre is rákényszeríteni, a nagy multinacionális cégek érdekeit még jobban érvényesíteni. A cél valójában az, hogy ellenőrzésük alá vonhassák az élelmiszerelőállítást. Hiszen, aki a szaporító anyagok feletti uralmat megszerzi, az tartja majd kézben az emberiség élelmiszer ellátását is, és aki etet, az diktál.

A jogszabálytervezet jelenlegi formájában bizonyíthatóan súlyos veszélyt jelent a biológiai sokféleségre és az élelmiszer előállításra jövőjére. Káros hatásai vannak a genetikai változatosságra, a parasztság jogaira nézve és nem veszi figyelembe a kis- és a biotermelők szempontjait sem. Mivel a nagy multinacionális vetőmag előállítók érdekeinek megfelelően készült, összekapcsolódik a peszticidek és a műtrágyák egyre nagyobb mértékű felhasználásával, az egész termelési folyamatot az ipari méretek, a nagy külső energia beviteltől függő mezőgazdasági gyakorlat felé fogja még jobban eltolni.

Ebbe a vitába természetesen az érintett civil szervezetek, így a Greenpeace is bekapcsolódott. Véleményünk szerint a legfőbb gondok a tervezettel a következők: a rendelettervezet *hatálya* jelenleg kiterjed a gazdálkodók közötti cserékre és arra is, hogy megőrizhetik-e saját vetőmagjaikat. Ez elfogadhatatlan. A jogszabálynak csak azokra a cégekre kellene vonatkoznia, akik kereskedelmi céllal, piacra állítanak elő növényi szaporítóanyagot, a parasztságra és a hobbikertészekre nem.

A következő probléma az, hogy az eddigi összes erre vonatkozó EU szabályozás *irányelvek* formájában létezett. Ez azt jelenti, hogy az egyes országok ezeket a saját joggyakorlatukba az ország sajátságait figyelembe véve, egyedi kivételeket téve

ültethették át. A mostani tervezetet viszont törvényszerűen szeretnék életbe léptetni, amit az EU összes tagállamában, szó szerint, kötelezően alkalmazni kell. Ráadásul ebben az eddigi legszigorúbb, a gabonafélékre megalkotott rendszert vették alapul és tennék kötelezővé az összes többi növényi szaporítóanyagra. Ennek a szabályozásnak véleményünk szerint, még az átalakítások után is, csak irányelvként szabadna működnie. Ezt kívánja a szubszidiaritás elve is, amely kimondja, hogy a döntéseket azon a hatalmi szinten kell meghozni, amely a legközelebb esik az Unió polgáraihoz. Jelen esetben ez maximum a tagországi szint, hiszen csak így lehetne az egyes országok különböző mezőgazdasági gyakorlatát, eltérő biológiai sokféleségének érzékenységét, a parasztság helyzetét és sok egyéb szempontot figyelembe venni.

A harmadik szempont, ami miatt a tervezetet jelen formájában nem lehet elfogadni az az, hogy a gazdálkodó csak abban az esetben adhatná, vagy cserélhetné el a magjait, ha azokat előzetesen regisztráltatta az EU Közös Mag Katalógusában, a termesztő maga pedig különböző bizonyítványokat megszerzett. Ezek rendkívül bonyolult, költséges eljárások, amiket a kis termelők és előállítók technikailag és anyagilag is képtelenek betartani. Sok régi, helyi fajtánk soha nem volt regisztrálva, sokszínűsége és változatossága miatt elvileg sem férne bele a jelenlegi regisztrációs elvekbe (DUS), de a parasztság évszázadok óta használja, termeszti ezeket és nem lehet, hogy ezt megtiltsa egy ilyen, a mezőgazdasági sokszínűséget pusztító jogszabály.

Az EU Közös Katalógusába való felkerülés feltétele az un. DUS kritériumok teljesülése: az eddigi változatoktól való különbözőség, egyformaság és stabilitás. De azt minden természettel együtt dolgozó ember tudja, hogy az egyformaság és a stabilitás az élő szervezeteknek nem természetes sajátsága. Pont az ellenkezője az igaz. A stabilitás és az egyformaság hiánya az – a kis mutációknak, változásoknak köszönhetően –, ami a genetikai sokféleséget létrehozza és képessé teszi az élőlényeket a változó körülményekhez való alkalmazkodásra. A DUS kritériumok ilyen széleskörű kötelezővé tétele kiszorítja, megöli a helyi körülményekhez kitűnően alkalmazkodott, genetikailag sokféle fajtáinkat. Helyette a nagy vegyszer igényű, ipari mezőgazdaság számára kialakított fajtákat erőlteti a világra. Ez a megközelítés a biogazdálkodás szempontjaival sem összeegyeztethető. Tehát a DUS kritériumokat nem szabadna a heterogén törzsekre, vonalakra, a helyi fajtákra stb. alkalmazni.

Az új koncepció ugyan lehetőséget ad kivételek alkalmazására, de ezek túlságosan megszorítóak. Csak olyan gazdaságokra vonatkoznának, ahol kevesebb, mint 10 alkalmazott van és a bevételük kevesebb, mint 2 millió euro évente. Így még a nagyon kicsi vállalatok, akik a biodiverzitás fenntartásán dolgoznak sem mentesülhetnének ennek a szabályozásnak a hatálya alól, mert ezeknél nagyon sok alkalmazottra, emberi munkára van szükség.

Akkor, amikor már az ENSZ is felismerte, hogy az emberiség élelmiszer előállításának egyetlen biztosítéka a helyi és sokféle, a kisgazdaságok által, a lehető legkevesebb vegyszerrel előállított táplálék, az EU ezzel a jogszabállyal büntetné a vetőmagok kereskedelmének szabadságát és ezzel magát a demokráciát is. Amikor a fogyasztók egyre inkább a helyi, ízletes, tápláló, egészséges, vegyszer és GMO-mentes táplálékot szeretnék a tányérjaikon látni, ezt az EU ezzel a szabályozással megakadályozza. A világ táplálékának 72%-a kis termelőktől jön, ezek nem a „niche", a szűk kivétel, amit ez a jogszabály lehetővé tesz, *ők a jövő*.

A tervezett jogszabály tehát drámaian korlátozza a magok szabad használatát, sérti az emberek jogát, hogy a természet adta örökségükhöz hozzáférjenek, azt szabadon felhasználhassák. Teljesen ellehetetleníti a kistermelőket, a fenntartható mezőgazdaság alapját jelentő mezőgazdasági haszonnövényeink sokszínűségének megőrzését, használatát. Ez ellen most mindenkinek, aki egészséges, biztonságos élelmiszer ellátást akar önmagának és gyerekeinek, fel kell lépnie. Nem hagyhatjuk, hogy kicsússzon a kezünkből saját élelmiszer ellátásunk!

Dr. Rodics Katalin

A főszerkesztő megjegyzése: *lapzárta utáni Greenpeace időpontban az Európai Parlament a tervezetet visszaadta átdolgozásra a Bizottságnak.*

Egészség a SPAR polcairól

A SPAR Natur*pur biotermékcsalád 2006-ban jelent meg a SPAR Magyarország Kft. üzleteiben és akárcsak egyéb különleges táplálkozási igényű árucikkek, mint pl. a *Free from* gluténmentes termékcsalád, azóta is gazdagítja a SPAR kínálatát.

Közel hatvan különböző féle termék közül választhat az, aki ***SPAR Natur*pur*** bioterméket vásárol, melyek közül a legnagyobb termékcsoportok a bio ivólevek, bio joghurtok, a különféle bio sajtok, müzli szeletek, szójaitalok és tészták. A legkeresettebb cikkek ebben az utóbbi egy-két évben a SPAR ***Natur*pur*** 2,8%-os, 1 literes tej, a 6 darabos ***Natur*pur*** tojás, a teljes kiőrlésű kenyér, a 7,5 dl-es céklalé, köles-golyó és a 400 g-os zöld citrom.

A SPAR Magyarország Kft. előszeretettel működik együtt hazai beszállítókkal és termelőkkel, továbbá hangsúlyt fektet a magyar termékekre. Ezen üzletfilozófiával összhangban a ***SPAR Natur*pur*** biotermékcsalád esetében is egyre bővül a kizárólag hazai fejlesztésű árucikkek köre. Azon hazai termelők, akik ***SPAR Natur*pur*** biotermékek alapanyagát szállítják be a frissáru területeken számottevőek, számuk folyamatosan nő. A szárazáruk többsége esetében az osztrák anyavállalattal együttműködve bővítjük a kínálatot. Ennek oka elsősorban a több mint 400 üzlet kiszolgálásához szükséges volumen biztosítása és az egyre bővülő termékkör egységes megjelenésének megszervezése.

A beszállítók kiválasztásának kritériumai megegyeznek a többi termék beszállítóival, mely szerint a minőségi követelményeken és a megbízhatóságokon túl maximálisan feleljenek meg a termék előállításával kapcsolatos élelmiszerbiztonsági és jogszabályi előírásoknak, illetve követelményeknek. A ***SPAR Natur*pur*** biotermékek ugyanis szigorúan ellenőrzöttek, s mind az osztrák (Austria Bio Garantie GmbH), mind a magyar ellenőrző szervek (Biokontroll Hungária Nonprofit Kft.) kritériumainak megfelelnek.

A ***SPAR Natur*pur*** biotermékeknél, akárcsak a többi sajátmárkás termékcsaládnál (pl. SPAR, S-Budget, Premium stb.) rendkívül fontos az egységes megjelenés, ezért külön hangsúlyt fektetünk az újhullámos és egyedi csomagolásra. Ezen felül a biotermékek köztudatba épülését sokszínű promóciós anyagok és akciók segítik, melyeken belül a cég külön figyelmet fordít online és nyomtatott megjelenéseiben az újonnan bevezetésre kerülő ***SPAR Natur*pur*** biotermékre. E termékeket Ördög Nóri, közismert médiaszemélyiség reklámarcként tovább népszerűsítette.

A SPAR jövőbeli elképzelései között is szerepel a kínálat bővítése a változó fogyasztói igényekhez igazodva.

SPAR Magyarország Kft.

Ön is szívesen fogyasztaná a saját terményéből készült bio élelmiszert? Önnek is szívügye a hazai bio táplálkozás támogatása?

Cégcsoportunk a hazai bio és gluténmentes élelmiszerpiac egyik fő ellátójaként keres **ökológiai gazdálkodásban termelt bio kölest, tönkölybúzát, aestivum búzát, durumbúzát, zabot, rozsot, kukoricát,**
valamint egyéb szántóföldi növényeket!
Értékesítési szándékával keressen minket bizalommal az alábbi elérhetőségeken:

Graminae Kft.
Az Eccofood Kft. és a Biopont Kft. cégcsoportja

Eccofood®
6336 Szakmár, Major
Tel./Fax: 06-78/475-419
Mobil: 06-30/338-2304,
06-30/983-0404
Biopont

E-mail: greksab.szakmarigabona@gmail.com

Támogassa Ön is terményével a magyar bio élelmiszerpiacot! Együk azt, amit mi termeltünk!

HOMEOPÁTIA A MÉHÉSZETBEN

Dr. Tiringer Csaba homeopata állatorvos a Bács-Kiskun megyei Szalkaszentmártonban él és praktizál. A homeopátia elkötelezett híve, a méheket is ezen a módon gyógyítja. Nyolc éve az egyik ismerősétől kapott két méhrajjal kezdett méhészkedni, de ma már a környékbeli méhészeket segíti méhcsaládjaik gyógyításában. A homeopátia méhészeti alkalmazási lehetőségeiről kérdeztem.

– A homeopátia az átlagember számára egy ismeretlen fogalom, mit kell erről tudnunk?

– A homeopátia lényege, hogy bármely anyag, amely képes ártani a szervezetnek, éppúgy a javára is válhat, feltéve, hogy rendkívül kicsiny, ennél fogva veszélytelen adagokban szedik. A homeopátia gyökerei több ezer évre nyúlnak vissza. A homeopátiás gyógymód szemlélete szerint a szervezetben az összes életműködést az életerő irányítja, az ember és az állat addig egészséges, amíg ez az életerő egyensúlyban van. A homeopátiás terápia célja, hogy egy adott tünettel szemben felerősítse a szervezetet, amely így legyőzi majd azt. A betegség tünetek valójában az életerő egyensúly zavar jelei.

– A homeopata állatorvos, tehát ha méheket kezel, akkor azok életerejét növeli meg, s a méhek mintegy a saját életerejükből gyógyulnak meg?

– A homeopata állatorvos a gyógyszert a hasonlósági szabály alapján választja ki, mely a szervezetben természetesen meglévő öngyógyulási energiát többszörösére képes felerősíteni, ezzel a gyógyulási folyamatot megindítani. Emiatt nevezzük a homeopátiát regulációs terápiának, mivel a meglévő – csak valamilyen okból gátolt –, öngyógyító mechanizmusok lépnek működésbe e gyógyszerek hatására.

– Szinte hihetetlennek tűnik, hogy a méhek képesek önmaguktól, illetve a homeopátiás terápia segítségével meggyógyulni. Nézzük talán konkrétabban, milyen tapasztalati vannak?

– Elsőként pár évvel ezelőtt egy méhész barátom kért segítséget nosémával erősen fertőzött méhcsaládjai gyógyításához. Minden ismert helyre küldött mintákat, kipróbált többféle terápiát, de egyik sem vált be igazán. Korábban egyéb állatainál az általam végzett homeopátiás kezelések már jól működtek, így kérte, hogy próbáljuk ki a méheknél is. A gyógykezelések után az állomány újra magára talált, a tünetek megszűntek.

A kezelések tapasztalatai felbátorítottak arra, hogy tavasszal felkeressem a KÁTKI Gödöllői Méhészeti Intézetét a készítmény tesztelésére. Örültem, hogy nem zárkóztak el a vizsgálatoktól. A nemzetközi szakirodalomban a méhek homeopátiás kezeléséről szinte alig található tudományos eredmény, de a halaknál már egyes kutatások feltárták a homeopátiás kezelés kedvező hatását. A részeredmények ez idáig igazolják a terápia eredményességét.

Ezek a történések újabb lendültet adtak megkezdett kísérleteimhez. A későbbiekben több közeli méhész is megkeresett hasonló problémákkal, ahol szintén eredményes volt a terápia. A minták tanulmányázásához vettem egy LCD mikroszkópot és így a vizsgálatok eredményeit lefotózhatom, tárolhatom, kérésre interneten elküldhetem. Ezzel lehetőségem van a folyamatos ellenőrzésre, valamint a kísérletek menetét pontosan dokumentálhatom.

A KÁTKI mellet a NÉBIH Állategészségügyi Diagnosztikai Intézete és a SZIE Járványtani Tanszéke is igazolta a kezelt méhészetekből származó minták nosémától való mentességét.

– Hogy történik egy ilyen noséma elleni kezelés az Önnel kapcsolatban lévő méhészek körében?

– A méhész kijelöl az állomány nagyságától függően 4-8 különböző erősségű családot. Ezekből havi rendszerességgel mintákat küld, azokat elemzem, dokumentálom, így nyomon követhetem a terápia eredményességét. Az első hónapban kéthetente, majd havonta kell a készítményt alkalmazni. A kezeléseket folyamatosan, hordáskor is alkalmazni kell.

Mivel a készítmény kemikáliáktól mentes, ezért nincs élelmezés-egészségügyi várakozási ideje. A kezelések után tehát maradékanyag egyáltalán nem mutatható ki.

A homeopátiás kezelés további előnye, hogy nem jár káros mellékhatásokkal, sem a méheket, sem a környezetet nem szennyezi. Alkalmazásakor a méhésznek nem kell különösebb munkavédelmi előírásokat betartania, pl. maszkot viselnie. A kezelés kivitelezése gyors és egyszerű. Az oldatból 20 ml-t kell méhcsaládonként naplementekor bepermetezni, ami akár egy egyszerű háztartási pumpás készülékkel is megoldható. Etetéskor még egyszerűbb a kezelés menete, mert akkor elég a sziruphoz hozzáadni a szert.

– Növényvédőszer okozta méhmérgezések ellen hozhat ez a fajta gyógyítás a jövőben eredményeket?

– A homeopátia sem „csodaszer”, hanem egy olyan csodálatos módszer, amelynek a segítségével számottevően kiszélesíthetjük lehetőségeinket a betegségek leküzdésében. Csak akkor tud a homeopata állatorvos segíteni, ha hozzájut a méreganyaghoz, hogy abból kiindulva a hasonlósági elv alapján elkészíthesse az „ellenszert”. Biztató, hogy napi praxisomban egyéb állatfajoknál gyakran alkalmazva a módszert meglepően jó eredményeket érek el vele.

– Nem zavarja, hogy egyesek kétkedve fogadják a homeopátia hatékonyságát, szerintük csak akkor működik, ha hisz a páciens benne?

– Hát akkor a méheknek elég erős a hitrendszere, nem beszélve a többi állatfajról. Praxisomban egyre gyakrabban alkalmazom a homeopátiás gyógykezeléseket, igen kedvezőek a tapasztalataim.

Nem vagyok szemellenzős homeopata, a hagyományos kezelésekre, gyógyszerekre nagy szükség van! Fel kell azonban ismerni, hogy mikor melyiket használjuk, érdekes, hogy gyakran mindkettőt együtt alkalmazva lehet a legjobb eredményt elérni. A méhszúrásra érzékeny embereket lehet egyébként a legegyszerűbben meggyőzni a homeopátia működéséről. A szúrást követően a mézelő méh méreganyagából készített *Apis* nevű szert kell használni és a kellemetlen tünetek perceken belül megszűnnek.

– Milyen tervei vannak a közeljövőben a méhek gyógyításával kapcsolatban?

– Szeretném a noséma elleni gyógyhatású készítményt minél előbb forgalomba hozni, ehhez keresek most segítő partnereket. A méhbetegségek homeopátiás kezelésének lehetőségeit igyekszem tovább tökéletesíteni. Ha valakit részletesebben érdekel a téma, szívesen állok rendelkezésére.

Malya Péter

AZ ÖKOGAZDÁLKODÁS KEDVEZŐ HATÁSA A PARADICSOM MINŐSÉGÉRE

Egy 2013-ban Brazíliában végzett vizsgálat során arra a következtetésre jutottak, hogy az ökológiai gazdálkodás paradicsom minőségére gyakorolt hatása összefüggésben áll a termésfejlődés során tapasztalt megnövekedett oxidatív stresszel. A kutatók célja az volt, hogy vizsgálják azt a feltevést, miszerint az ökológiai gazdálkodásból származó paradicsomnak magasabb a fenol- és a C-vitamin-tartalma, a gazdálkodásból eredő stressz tényezők miatt.

Mindent összevetve, megfigyeléseik alapján arra a következtetésre jutottak, hogy az ökológiai gazdaságban termesztett paradicsom esetében a stresszes körülmények oxidatív stresszhez valamint az oldható szilárdanyagok, pl. cukrok és egyéb, a paradicsom táplálkozási értékéhez hozzájáruló összetevők, pl. a C-vitamin és fenolok magasabb koncentrációban való felhalmozódásához vezettek.

A zöldségek és gyümölcsök fogyasztásáról azt tartják, hogy azok nagy mennyiségű bioaktív összetevőinek, a fitokemikáliáknak köszönhetően csökkenti a szív és érrendszeri megbetegedések, a rák, a magas vérnyomás és a 2-es típusú cukorbetegség kialakulásának kockázatát. Egészen mostanáig úgy vélték, hogy a zöldségek és gyümölcsök egészségre gyakorolt hatása a bennük található fitokemikáliák antioxidáns tulajdonságában rejlik. Mára azonban megoszlanak erről a vélemények, ugyanis tanulmányokkal alátámasztották, hogy az antioxidáns táplálékkiegészítők napi szinten történő fogyasztása tulajdonképpen káros is lehet. Az antioxidáns elmélet mellett most már más elméletek is léteznek arra vonatkozóan, hogy a fitokemikáliák milyen módon váltanak ki védekezési mechanizmusokat a fogyasztókban. Kimutatták például, hogy a gyümölcsökben található számos másodlagos metabolit, mint a fenolok, elicitorként működnek, melyek aktiválják az Nrf2 nevű transzkripciós faktort, amely a védekező mechanizmusokban részt vevő enzimeket kódoló gének promóter szakaszában lévő antioxidáns válasz elemhez kötődik.

Egy közelmúltban készített szakirodalmi felmérésben hangsúlyozzák, hogy a környezeti tényezők a fitokemikáliák koncentráció növelésének hatékony eszközei. A tényezők közül, melyek úgy tűnik, hatékonyan emelik a zöldségek és gyümölcsök fitokemikália szintjét, különösen kiemelkedik a stressz. Ez érthető, figyelembe véve, hogy mindenfajta stressz, legyen az biotikus, vagy abiotikus, hozzájárul a növényekben az oxidatív stresszhez, és ez szabályozza a növényekben a másodlagos metabolitok szintézisét és felhalmozódását. Tehát feltételezhető, hogy az olyan termesztési rendszerekben, amelyekben a növények (mérsékelt) stressznek vannak kitéve, mint pl. az ökológiai gazdaságokban, a termék magasabb koncentrációban tartalmaz fitokemikáliákat. És valóban, egy közelmúltban született összehasonlító tanulmány szerint az ökológiai paradicsomlé fenoltartalma és hidrofil antioxidáns aktivitása magasabb, mint a szokványos paradicsomléé. A bio Felicia, Izabella és Paola fajták C-vitamin és karotintartalma magasabb volt. A bio szamócában magasabb az antioxidánsok szintje és kimutatták, hogy sokkal hatékonyabban gátolják a rákos sejtek proliferációját a humán vastagbél (HT29) és az emlőrák (MCF-7) sejtek esetében, mint a szokványos szamócában találhatók.

A hipotézist, miszerint az oxidatív stressz hozzájárul a bio zöldségek és gyümölcsök magasabb fitokemikália szintjéhez, ritkán vizsgálták, ezért a kutatók szerettek volna hozzájárulni ennek igazolásához. Nemcsak a bio és szokványos gyümölcsök minőségét meghatározó összetevők mennyiségét hasonlították össze, hanem mérték az oxidatív stressz indikátorait is, nevezetesen az antioxidáns enzimek aktivitását (szuperoxid dizmutáz, aszkorbát peroxidáz, kataláz) valamint az aszkorbát koncentrációt és a sejt membrán lipid peroxidáció szintjét. A vizsgálatot paradicsomon végezték, ami jelentős C- és E-vitamin forrás, valamint egyéb fitokemikáliákban, pl. polifenolokban és karotinban is gazdag.

A bio és a szokványos paradicsomot egymástól 1,5 km-re lévő gazdaságokban termesztették, hasonló környezeti adottságú területeken, a növényeket 1 m-es sor és 40 cm tőtávolságra ültették egymástól. A paradicsomot három különböző érési állapotban vizsgálták, éretlen (zöld), fiziológiai és betakarítási érettségi állapotban. A termést kézzel szedték le mindkét termesztési rendszerben 30-30 növényről, majd csapvízben megmosták és gondosan szétválogatták, hogy a méretet és az érettséget tekintve egyöntetűek legyenek. Tisztítás és válogatás után az egyes rendszerekből származó terméseket 4-4 mintává osztották, melyek egyenként 20 termést tartalmaztak. A termésfalat ledarálták és homogenizálták, majd a további vizsgálatokig -20°C-on tárolták. Vizsgálták a bio és a szokványos paradicsom minőségi paramétereit az érettség során. Jelentős eltéréseket tapasztaltak a két különböző rendszerben termesztett paradicsomok termésének növekedésében. A szokványos paradicsom tömege és mérete kb. 40%-kal nagyobb volt, mint a bioé. Ez eredhetett a rendelkezésre álló nitrogén mennyiségének különbségéből, vagy a korlátozott növekedésből is, amit az ökológiai gazdálkodásban jellemző stresszesebb körülmények eredményeznek. Általában úgy tartják, hogy a stresszes körülmények negatívan befolyásolják a termés méretét és tömegét.

Azt a feltevést, hogy a vizsgálat során az ökológiai gazdaságban kevesebb volt az elérhető nitrogén, nem tudták teljesen kizárni, még akkor sem, ha annak ellenére, hogy arra számítottak, jelentős különbség lesz a levelek klorofilltartalmában, ez egyáltalán nem így volt. Mindenesetre a kutatóknak bőven volt okuk, hogy úgy véljék, vizsgálatukban az ökolóiai gazdálkodás során a körülmények sokkal stresszesebbek voltak. Az összes fenoltartalom jelentős különbségeket mutatott a két termesztési rendszer között. A szokványos paradicsomban az összes fenol koncentráció alacsonyabb és állandó volt a fejlődés során, míg a bioparadicsomban ez az érték magasabb volt és növekedett. A kutatók egyértelműen igazolták, hogy bár a bio paradicsom a szokványosnál kisebb méretű és tömegű, de lényegesen jobb minőségű, már ami az oldható szilárdanyagokat és a fitokemikáliákat, pl. a C-vitamint és az összes fenoltartalmat illeti. Mostanáig a friss növényi termékeknél leginkább a hozam számított, nem az íz és a mikrotápanyagtartalom. Mindez rendben van az alapélelmiszerek esetében, azonban a zöldségek és gyümölcsök esetében fontos szempont lehet az, hogy ezeknél az íz és a mikrotápanyagtartalom fontosabb, mint az energiatartalom.

A kutatók megfigyelései arra engednek következtetni, hogy legalább a zöldség és gyümölcstermesztésben nem kellene a gazdáknak szisztematikusan a stressz csökkentésére koncentrálniuk, hogy maximalizálják a hozamot és a termés méretét, hanem a termék minőségének javítása érdekében el kellene fogadniuk egy bizonyos szintű stresszhatást, mint amit az ökológiai gazdálkodás is jelent. További kutatások szükségesek a stressz és az oxidatív stressz közötti, valamint az oxidatív stressz és a másodlagos metabolizmus közötti összefüggés, továbbá az ökológiai gazdálkodás gyümölcs minőségére gyakorolt pozitív hatása mögött álló fiziológiai folyamatok alaposabb feltárása érdekében. *(Forrás: www.plosone.org)*

Szerkesztette és fordította:
Nagy Judit

1. Módosult a Bizottság 889/2008/EK rendelete

Megjelent a Bizottság 2014. április 8-i **354/2014/EU** végrehajtási rendelete az ökológiai termelés, a címkézés és az ellenőrzés tekintetében az ökológiai termelésről és az ökológiai termékek címkézéséről szóló 834/2007/EK tanácsi rendelet részletes végrehajtási szabályainak megállapításáról szóló 889/2008/EK rendelet módosításáról és helyesbítéséről jogszabály, amely változtatásokat tartalmaz a Tápanyag-gazdálkodásban, a Növényvédelemben és a Takarmány-alapanyagokként felhasználható anyagok listáján, továbbá visszamenőleges hatállyal visszaállítja a homeopátia alkalmazhatóságát és a monokálcium-foszfát felhasználhatóságát. Az új jogszabály megtalálható honlapunkon a *Jogszabályok* menü alatt, vagy elérhető/letölthető az alábbi közvetlen linken: *http://www.biokontroll.hu/cms/images/downloads/jogszabalyok/bizottsag_354-2014-eu_vegrahajtasi_rendelete.pdf*.

2. Módosult a Bizottság 1235/2008/EK rendelete

Megjelent a Bizottság 2014. április 8-i **355/2014/EU** végrehajtási rendelete a 834/2007/EK tanácsi rendeletben az ökológiai termékek harmadik országból származó behozatalára előírt szabályozás végrehajtására vonatkozó részletes szabályok meghatározásáról szóló 1235/2008/EK rendelet módosításáról jogszabály, amely az EU-ba irányuló importtal összefüggő szabályozásokat módosítja. Az új jogszabály megtalálható honlapunkon a *Jogszabályok* menü alatt, vagy elérhető/letölthető az alábbi közvetlen linken: *http://www.biokontroll.hu/cms/images/downloads/jogszabalyok/bizottsag_355-2014-eu_vegrahajtasi_rendelete.pdf*.

3. Az Alap-feltételrendszer változásai

3.1. Az Alap-feltételrendszer 7.1.7.2. fejezet 2) pontja a 889-es rendelet helyesbítésének megfelelően 2012. június 16-áig visszamenő hatállyal a következőképpen módosul:

2) A kezelés során előnyben kell részesíteni a kémiai úton előállított szintetikus allopátiás állatgyógyászati készítményekkel és antibiotikumokkal szemben a fitoterápiás és homeopátiás termékeket, a nyomelemeket, valamint azokat az ásványi eredetű takarmány-alapanyagokat, amelyek az ökológiai állattartásban felhasználhatók (5. melléklet, 1. rész) és az ökológiai gazdálkodásban felhasználható tápértékkel rendelkező adalékanyagokat (6. melléklet, 3. rész), feltéve, hogy ezek terápiás hatása az adott állatfaj esetében és a kezelést szükségessé tevő helyzetben kellően hatékony lehet.

3.2. Az Alap-feltételrendszer 5. Melléklet 1. pontja a 889-es rendelet helyesbítésének megfelelően 2012. június 16-áig visszamenő hatállyal a következőképpen módosul:

5. Melléklet: 1. Ásványi eredetű takarmány-alapanyagok
   - Tengeri állatok mésztartalmú héja
   - Mésztartalmú tengeri alga (maërl)
   - Algamész
   - Kalcium-glükonát
   - Kalcium-karbonát
   - Fluortalanított monokálcium-foszfát
   - Fluortalanított dikálcium-foszfát
   - Magnézium-oxid (vízmentes magnézium)
   - Magnézium-szulfát
   - Magnézium-klorid
   - Magnézium-karbonát
   - Kalcium-magnézium foszfát
   - Magnézium-foszfát
   - Mononátrium-foszfát
   - Kalcium-nátrium-foszfát
   - Nátrium-klorid
   - Nátrium-bikarbonát
   - Nátrium-karbonát
   - Nátrium-szulfát
   - Kálium-klorid

3.3. Az Alap-feltételrendszer 1. Melléklete a következőképpen módosul:

1. Melléklet: Tápanyagpótló és talajjavító anyagok

MEGNEVEZÉS (összetett termékek, illetve kizárólag az alábbiakban felsorolt anyagokat tartalmazó termékek)	**LEÍRÁS, összetételre vonatkozó követelmények, felhasználási feltételek**
Istállótrágya.	Állati ürülékek és növényi anyagok (alomanyag) keverékéből álló termék. Iparszerű állattartásból nem származhat.
Szárított istállótrágya, szárított baromfitrágya.	Iparszerű állattartásból nem származhat.
Komposztált állati ürülék, ideértve a baromfitrágyát és a komposztált istállótrágyát is.	Iparszerű állattartásból nem származhat.
Folyékony állati ürülék.	Ellenőrzött erjesztés és/vagy megfelelő hígítás utáni használat. Iparszerű gazdálkodásból nem származhat.
Háztartási hulladék komposztált vagy fermentált keveréke.	Komposztált vagy biogáztermelés céljából anaerob erjesztéssel kezelt, külön gyűjtött háztartási hulladékból nyert termék. Csak növényi és állati eredetű háztartási hulladék. Kizárólag akkor, ha a tagállam által elismert, zárt és ellenőrzött gyűjtőrendszerben készült. Maximális koncentráció mg/kg szárazanyagban kifejezve: kadmium: 0,7; réz: 70; nikkel: 25; ólom: 45; cink: 200; higany: 0,4; króm (összesen): 70; króm (VI): nem kimutatható.
E mellékletben felsorolt növényi vagy állati eredetű anyagokkal együtt feldolgozott állati melléktermékeket tartalmazó biogázüzemi fermentációs maradék.	A 3. kategóriába tartozó állati melléktermékek (ideértve a vadon élő állatok melléktermékeit) és a 2. kategóriába tartozó emésztőtraktus-tartalom nem származhatnak iparszerű gazdálkodásból (a 2. és a 3. kategória az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet meghatározása szerint értendő). Az eljárásoknak meg kell felelniük a 142/2011/EU bizottsági rendeletnek. A növény ehető részén nem alkalmazható.
Tőzeg.	Kizárólag kertészeti felhasználásra (kiskerti/kertészeti termesztés, virágtermesztés, faiskola, palántanevelés). IFOAM ajánlás: csak cserepes növényeknél, szintetikus adalékanyagok nélkül használjuk talajkeverékben.
Gombakomposzt.	A termesztőközeg csak az e mellékletben szereplő anyagokat tartalmazhatja.
Gilisztaürülék (gilisztahumusz) és rovarürülék.	
Guanó.	
Növényi anyagok komposztált vagy fermentált keveréke.	Komposztált vagy biogáztermelés céljából anaerob erjesztéssel kezelt, növényi anyagok keverékéből nyert termék.
A következő állati eredetű termékek és melléktermékek: vérliszt, pataliszt, szaruliszt, csontliszt vagy zselatinmentes csontliszt, halliszt, húsliszt, tollból, szőrből és »chiquette«-ből készült liszt, gyapjú, szőrme/irha [1], szőr, tejtermékek, hidrolizált fehérjék [2].	[1] Maximális koncentráció a szárazanyagban, mg/kg-ban kifejezve: króm (VI): nem kimutatható. [2] A növény ehető részén nem alkalmazható.
Trágyázó szerként használt növényi eredetű termékek és melléktermékek.	Például olajosmag-pogácsa őrleménye, kakaóhéj, malátacsíra.
Algák és algából készült termékek.	Amennyiben közvetlenül a következő eljárásokkal nyerték: i. fizikai eljárás, beleértve a szárítást, a fagyasztást és az őrlést; ii. vízzel, savas és/vagy lúgos vizes oldattal végzett kivonás; iii. erjesztés.
Fűrészpor és faforgács.	Kivágás után vegyileg nem kezelt fa.
Fakéregkomposzt.	Kivágás után vegyileg nem kezelt fa.
Fahamu.	Kivágás után vegyileg nem kezelt fából.
Lágy, őrölt ásványi foszfát.	A műtrágyákról szóló 2003/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet I. melléklete A. 2. részének 7. pontjában szereplő termék. Kadmiumtartalma nem haladja meg a 90 mg/kg P_2O_5-ot.
Alumínium-kalcium-foszfát. IFOAM ajánlás: ezt az anyagot ne használjuk.	A 2003/2003 rendelet I. melléklete A. 2. részének 6. pontjában megadott termék. Kadmiumtartalma nem haladja meg a 90 mg/kg P_2O_5-ot. Csak lúgos talajok esetében használható (pH > 7,5).
Bázikus salak.	A 2003/2003 rendelet I. melléklete A. 2. részének 1. pontjában megadott termékek.
Nyers kálisó vagy kainit.	A 2003/2003 rendelet I. melléklete A. 3. részének 1. pontjában megadott termékek.
Káliumszulfát, amely magnéziumsót is tartalmazhat.	Nyers kálisóból fizikai kivonási eljárással nyert termék, amely magnéziumsókat is tartalmazhat.
Cefre és cefrekivonat.	Ammóniumcefre kizárva.
Kalcium-karbonát (például: kréta, márga, őrölt mészkő, Breton-javító [maërl], foszfátkréta).	Csak természetes eredetű.
Magnézium- és kalcium-karbonát.	Csak természetes eredetű, például magnéziummész, őrölt magnézium, mészkő.
Magnézium-szulfát (például kiezerit).	Csak természetes eredetű.
Kalcium-klorid oldat.	Almafa levélzetének a kalciumhiány megállapítását követő kezelése.
Kalcium-szulfát (gipsz).	A 2003/2003 rendelet I. melléklete D. részének 1. pontjában megadott termékek. Csak természetes eredetű.
Cukorgyári mészizap.	Cukorrépából történő cukorgyártás melléktermék.
Vákuumsó-termelésből származó mészizap. IFOAM ajánlás: ezt az anyagot ne használjuk.	A hegyekben található sós vízből kinyert vákuumsó-termelés melléktermék.
Elemi kén.	A 2003/2003 rendelet I. melléklete D. 3. részében megadott termékek.
Nyomelemek.	A 2003/2003 rendelet I. melléklete E. részében felsorolt szervetlen mikrotápanyagok.
Nátrium-klorid.	Csak kősó.
Kőzetliszt és agyagok.	
Leonardit (magas huminsavtartalmú nyers, szerves üledék).	Kizárólag akkor, ha bányászat melléktermékeként nyerték.
Kitin (rákfélék héjából nyert poliszacharid).	Kizárólag akkor, ha a 2371/2002/EK tanácsi rendelet 3. cikkének e) pontja szerinti fenntartható halászatból vagy ökológiai akvakultúrából nyerték.
Oxigénhiányos környezetben keletkezett édesvízi szerves üledék (pl. szapropél).	Kizárólag édesvíz-gazdálkodás melléktermékeként kapott vagy korábbi édesvízi területekről nyert szerves üledékek. Adott esetben az anyag kivonásának úgy kell történnie, hogy az a lehető legkisebb hatást gyakorolja a vízi környezetre. Kizárólag peszticidek, tartósan megmaradó szerves szennyező anyagok és benzinszerű anyagok által okozott szennyeződésektől mentes forrásból származó üledékek. Maximális koncentráció mg/kg szárazanyagban kifejezve: kadmium: 0,7; réz: 70; nikkel: 25; ólom: 45; cink: 200; higany: 0,4; króm (összesen): 70; króm (VI): nem kimutatható.

3.4. Az Alap-feltételrendszer 2. Melléklete a következőképpen módosul:

1. Növényi vagy állati eredetű anyagok

MEGNEVEZÉS	**LEÍRÁS, összetételre vonatkozó követelmények, felhasználási feltételek**
Azadirachta indica fából (miatyánkcserje, olvasószemfa) kivont azadirachtin.	Rovarölő szer.
Méhviasz.	A metszés során használt sebkezelő anyag.
Hidrolizált fehérjék, kivéve zselatint.	Attraktáns, csak az e jegyzékben szereplő egyéb megfelelő termékkel együttesen történő használatra engedélyezett alkalmazásokban.
Lecitin.	Gombaölő szer.
Növényi olajok.	Rovarölő szer, atkaölő, gombaölő és csírázásgátló szer. Az 540/2011/EU bizottsági végrehajtási rendelet melléklete szerint meghatározott termékek.
Chrysanthemum cinerariaefoliumból kivont piretrinek.	Rovarölő szer.
Quassia amara növényből kivont kvasszia.	Rovarölő szer, riasztószer.

A Biokontroll Hungária Nonprofit Kft. hivatalos közleményei

2. A kártevők és betegségek elleni biológiai védekezés során használt mikroorganizmusok

MEGNEVEZÉS	LEÍRÁS, összetételre vonatkozó követelmények, felhasználási feltételek
Mikroorganizmusok.	Az 540/2011/EU végrehajtási rendelet melléklete szerint meghatározott, nem GMO eredetű termékek.

4. Csapdában és/vagy adagolóban használható anyagok

MEGNEVEZÉS	LEÍRÁS, összetételre vonatkozó követelmények, felhasználási feltételek
Feromonok.	Attraktáns; ivari viselkedést zavaró szer; csak csapdákban és diszpenzerekben. Az 540/2011/EU végrehajtási rendelet melléklete szerint (a 255., 258. és 259. szám alatt) meghatározott termékek.
Piretroidok (kizárólag deltametrin vagy lambda-cihalotrin). IFOAM ajánlás: ezeket az anyagokat ne használjuk.	Rovarölő szer; csak megfelelő attraktánsokkal ellátott csapdákban; kizárólag *Bactrocera oleae* és *Ceratitis capitata (Wied.)* ellen.

6. Az ökológiai gazdálkodásban hagyományosan alkalmazott egyéb anyagok

MEGNEVEZÉS	LEÍRÁS, összetételre vonatkozó követelmények, felhasználási feltételek
Réz, a következő vegyületi formákban: réz-hidroxid, réz-oxiklorid, (tribázikus) réz-szulfát, rézoxid és bordeaux-i keverék formájában.	Kizárólag baktériumölő és gombaölő szerként használható, évente maximum 6 kg réz hektáronként. Évelő növények esetén a tagállamok – az első bekezdés alóli eltéréssel – rendelkezhetnek úgy, hogy a 6 kg réz határérték meghaladható egy adott évben, feltéve, hogy a szóban forgó évből és a négy megelőző évből álló ötéves időszakban az átlagos tényleges mennyiség nem haladja meg a 6 kg-ot. A víz és a nem célszervezetek – mint például a pufferzónák – védelmében kockázatmérséklő intézkedéseket kell hozni. Az 540/2011/EU végrehajtási rendelet melléklete szerint (a 277. szám alatt) meghatározott termékek.
Etilén. IFOAM ajánlás: ezt az anyagot ne használjuk.	Banán, kivi és kakiszilva érlelése; citrusfélék érlelése, kizárólag a gyümölcslégy által a citrusfélékben okozott károk megelőzését szolgáló stratégia részeként; ananász virágoztatása; burgonya- és hagymafélék csírázásának gátlása. Kizárólag növényfejlődés-szabályozó szerként történő beltéri használata engedélyezhető. Csak hivatásos felhasználók használhatják.
Zsírsav káliumsója (káliszappan).	Rovarölő szer.
Mészkénlé (kalcium-poliszulfid).	Gombaölő szer.
Paraffinolaj.	Rovarölő, atkaölő szer. Az 540/2011/EU végrehajtási rendelet melléklete szerint (a 294. és 295. szám alatt) meghatározott termékek.
Kvarchomok.	Riasztószer.
Kén.	Gombaölő, atkaölő, riasztószer.
Állati vagy növényi eredetű szagriasztók/birkafaggyú.	Riasztószer. Kizárólag a növény nem ehető részén és olyan helyen, ahol a növényi anyagot nem nyelik le juhok vagy kecskék. Az 540/2011/EU végrehajtási rendelet melléklete szerint (a 249. szám alatt) meghatározott termékek.

7. Más anyagok

MEGNEVEZÉS	LEÍRÁS, összetételre vonatkozó követelmények, felhasználási feltételek
Alumínium-szilikát (kaolin).	Riasztószer.
Kalcium-hidroxid.	Gombaölő szer. Csak gyümölcsfák esetén, beleértve a faiskolákat, a *Nectria galligena* elleni védekezésre.
Laminarin.	A növények önvédelmi mechanizmusát aktiváló szer. A moszatnak vagy ökológiai termesztésűnek kell lennie, vagy azt fenntartható módon kell kitermelni.
Kálium-hidrogén-karbonát (másképpen: kálium-bikarbonát).	Gombaölő és rovarölő szer.

3.5. Az Alap-feltételrendszer 6. Melléklete 1. d) a következőképpen módosul:

d) Kötőanyagok, csomósodásgátlók és koagulálószerek

Azonosító szám		Anyag	LEÍRÁS, a használatra vonatkozó feltételek
1	E 535	Nátrium-ferrocianid	Maximális adagolási arány: 20 mg/kg NaCl (ferrocianid-anionként számítva).
1	E 551b	Szilikagél	
1	E 551c	Kovaföld (diatómaföld, tisztított)	
1	E 558	Bentonit-montmorillonit	
1	E 559	Azbesztet nem tartalmazó kaolinos agyagok	
1	E 560	Sztearitok és klorit természetes keverékei	
1	E 561	Vermikulit	
1	E 562	Szepiolit	
1	E 566	Nátrolit-fonolit	
1	E 568	Üledékes eredetű klinoptilolit, (valamennyi faj)	
1	E 599	Perlit	

Az Alap-feltételrendszer a módosításokkal az AF/10:2012_v6 verzióval azonos, amely 2014.05.15-től hatályos. Értelemszerűen a jogszabályból következő változásokat azok hatálybalépésétől kell alkalmazni!

4. Új kötelező adatszolgáltatás

Felhívjuk tisztelt partnereink figyelmét, hogy megjelent a vidékfejlesztési miniszter 6/2014. VM rendelete a termésbecslésről.

A rendelet a várható termés előzetes és végleges becslése érdekében elrendeli a mezőgazdasági hasznosítású földterülettel rendelkező, mezőgazdasági tevékenységet folytató gazdasági szereplők és egyéni gazdálkodók számára a jelentési kötelezettséget az alábbi kultúrákban: búza, őszi durum búza, rozs, őszi

árpa, tavaszi árpa, tritikálé, őszi káposztarepce, zab, fénymag, magborsó, szója, rizs, kukorica, burgonya, napraforgó, cukorrépa, dohány, vöröshagyma, paradicsom, fűszerpaprika, kajszibarack, alma és csemegeszőlő.

A rendelet mellékletében megtalálható az egyes növényekre meghatározott termésbecslési jelentések beérkezési határideje.

Kérjük tisztelt partnereinket, hogy a 889/2008/EK rendelet 66. cikk előírása alapján előírt adatszolgáltatásként ezen adatokat a Biokontroll Hungária Nonprofit Kft. részére másolatban megküldeni szíveskedjenek, az ott megadott határidőkhöz képest 15 napon belül. A jelentés felénk történő elmulasztása F3 figyelmeztetéssel és ennek megfelelő díjtétellel jár.

5. Tápanyag és növényvédőszer lista (T-2/18)

E lapszámunk tartalmazza a Biokontroll Hungária Nonprofit Kft. által alkalmasnak ítélt Tápanyagpótló, Növényvédő hatású, Biocid és Állattartó épületek tisztítására alkalmazható készítmények listáját. A lista folyamatosan bővülhet, amely kiegészítéseket későbbi lapszámaink tartalmazzák. A mindenkori aktuális lista – az esetleges korlátozásokkal együtt – folyamatosan elérhető honlapunkon *(www. biokontroll.hu)* a **Tájékoztatók/Engedélyezett szerek** menü alatt.

A listán szerepelő készítmények érvényes engedély okirattal rendelkeznek. Minden anyag – köztük a felsoroltak is – csak a hatályos EU és/vagy hazai jogszabályok előírásai szerint, illetve a hatóság különleges engedélye szerint (pl. címkétől eltérő felhasználás) alkalmazhatók! Érvényes módosításig, illetve visszavonásig.

Hatályos 2014. május 15-től, a korábbi T-2/17 tájékoztató ettől kezdve hatályát veszíti.

TRÁGYÁZÓ, TALAJJAVÍTÓ ÉS NÖVÉNYKONDICIONÁLÓ ANYAGOK
Aegis Sym Argilla/Clay
Algafix
Algamix/Seamax/Headland Alga/Csöpp
Mix Alga
Alginure®
ARTIS mikrobiológiai készítmény
Azoter
Bacteriolit
Bactofil A 10 talajbaktérium készítmény
Bactofil A por
Bactofil B 10 talajbaktérium készítmény
Bactofil B por
BactoFil CELL®
Bactomix UN
BioFil Lúgos talajoltó
BioFil Normál talajoltó
BioFil Savanyú talajoltó
BioFil Szója talajoltó
Biofluid Tápoldat
Biomit Plussz
Biona Plusz termékcsalád: A, B, C, D, E
Biorex szilárd talajoltó anyag
Biorex-1
Biorex-2
Bistep
Bora®
DC Hyperfoszfát P26
DC Hyperfoszfát P29
EM-1
EM-Bio
Farmerő szerves baromfi trágya
Fertilhumus Stallatico
Fertiplus
Fitokondi
FitoNatur Aktív
Floracell
Gércei Alginit
Goëmar BM 86
Goëmar Multoleo
Greenman Agro (Ökonet Agro, Greenman Floralia, Ökonet Floralia)
Greensoil
GROW Cu/Zn
Gyökéritató-agroteer
Horto Bio
Huminit-Dudarit
Hungavit termékcsalád: A, B, D, G, P,
Universal
Iregi Natúr Szója Oltópor
Italpollina (4- 4-4)
Kondisol
Latagro natúr tőzeg
Latagro semleges tőzeg
Lebosol Bór
Lebosol Calcium
Lebosol Réz 350
Marha-Jó pelletált szarvasmarha trágya
Meganit A+B Talajbaktériumos oltóanyag
Mikro-Vital
Natúr BioOrganic®
fermentált baromfitrágya
Natur Micro
NATUR plasma

A Biokontroll Hungária Nonprofit Kft. hivatalos közleményei

Organic Green Gold 5
Organic Green Gold Viridis Aurum
Osmo
Öko-Ni
Öko-Ni por
Phylazonit® CB
Phylazonit® G
Phylazonit® MC
Physiomax
Plantella Organic
Prev B2
Sergomil L-60
Stericlean Plant
Stericlean Soil
TCaP 28
Terra Sorb® Foliar
Terra-Vita M Komposzt
Tiosol lombtrágya
Tribú (3-3-3)
Trifender
Trifender por
Viano
Vinasz
VitiSan
Voligop
Wuxal® Ascofol
Zöldpajzs

NÖVÉNYVÉDELMI CÉLLAL FELHASZNÁLHATÓ ANYAGOK
Agrokén
Agrol Plusz
Bordóilé + Kén Neo SC
Bordóilé Neo SC
Carpovirusine
Contans WG
Copernico Hi Bio
Cosavet DF
Cuproxat FW
Cuprozin 35 WP
Dipel
Dipel DF
Dipel ES
Erwiphage (szükséghelyzeti engedéllyel használható)
Funguran-OH 50 WP
Isomate CRL

Isomate OFM Rosso
Isonet A
Isonet L Plus
Kumulus S
Laser
Madex
Melius
Microkén
Montaflow
Mycostop
Naturalis-L
Necator Plus
Nematop
Neoram 37,5 WG
Nevikén®
Nevikén® Extra
Nordox 75 WG
Novodor FC
Olajos rézkén
Polyversum
Pomuran réz
Rézkén 650 FW
RézMax gombaölő szer
Rézoxiklorid 50 WP
Spin Tor
Thiovit Jet
Trichoplus
Vegesol eReS
Vegesol R
Vektafid® A
Vektafid® A/E
Vektafid® S

ÁLLATTARTÓ ÉPÜLETEK FERTŐTLENÍTÉSÉRE HASZNÁLT KÉSZÍTMÉNY
oltott mész

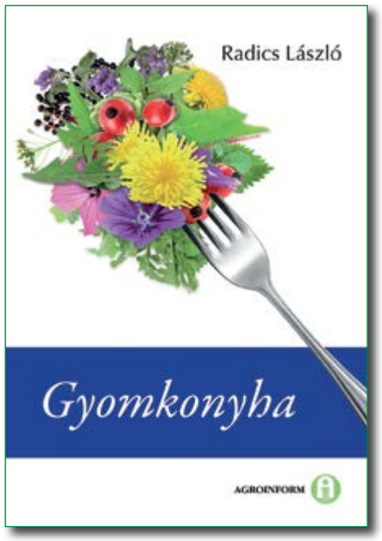
BIOCID TERMÉKEK
Aqua-Py
SteriClean Industry

NÖVÉNYVÉDELMI CÉLÚ ESZKÖZ
Biocont színcsapdás rovarfogó lap

Dr. Roszík Péter

KÖNYVISMERTETŐ

Radics László: Gyomkonyha

Nap mint nap elhaladunk mellettük, mégsem ismerjük őket, sokan gazként tekintenek rájuk, mert beterítik a kertjüket, nem hagyva levegőt a frissen vetett fűnek. Figyelemre sem méltatjuk vagy éppen megszabadulunk tőlük, pedig a vadnövények többsége ehető. A cickafark, a kövér porcsin, a libaparéj, a csalánfélék gyógyhatásokban, vitaminokban és értékes nyomelemekben gazdag gyomok, melyeket kis mennyiségben vagy fűszerként fogyasztva új ízeket varázsolhatunk asztalunkra.

Napjainkra egyre fontosabb az egészséges táplálkozás, ehhez járul hozzá a gyomkonyha könyv, amelyben megismerhetik az olvasók a természetben megtalálható kincseket. A szerzőnek, Radics Lászlónak két hobbija van, a gyomnövények és a konyhaművészet, ebből kap ízelítőt a kedves Olvasó.

A természetes táplálkozáshoz való visszatérés az egészséges életmódra való törekvés fontos tényezője az egész világon, így hazánkban is. Ezt az értékálló tudást szeretnénk elősegíteni könyvünkkel. Megkíséreljük bemutatni környezetünk 29 vadon termő növényét és azok gyakorlati hasznát a konyhaművészetben.

KÖNYVISMERTETŐ

Kádár Imre: Szennyvizek, iszapok, komposztok, szervestrágyák a talajtermékenység szolgálatában

A könyv eredeti munkákat idéz az 1800-as évek elejétől, melyek olvasása nemcsak élvezetet nyújt, de nagyon tanulságos is a mai ember számára. Nyomon követhető a szakmai gondolat fejlődése, a kutatások országokat és nyelvterületeket átívelő jellege, a tudomány egyetemessége. A szerző összefoglalja a közelmúlt releváns német, orosz, angol és magyar nyelvű szakirodalmát, a kialakult nézeteket és táblázatosan az elérhető adatokat, eredményeket.

A kiadvány utolsó fejezetei a szennyvizek, iszapok, szervestrágyák termőföldön történő elhelyezésének agronómiai és környezetvédelmi feltételeit és szabályait taglalják. Sokoldalúan elemzi a szerző a talajszennyezés problémáit, kemizmusát, a talajban lejátszódó folyamatokat. Egyúttal javaslatokat fogalmaz meg a hazai talajvédelmi szabályozás továbbfejlesztésére. A talajterhelési határértékeket megkísérli a meghatározó talajtulajdonságok függvényében pontosítani. Vizsgálja az úgynevezett „Holland-modell" alkalmazhatóságát hazai talajviszonyok között. A fitoremediáció, az elszennyezett talajok növények általi tisztításának lehetőségét két angol nyelvű áttekintő dolgozat foglalja össze összesen 77 szakirodalmi forrás nyomán. A könyv több mint 400 irodalmat dolgoz fel óriási területet áttekintve, melyet az érintett kutatások mélysége és szélessége tett indokolttá. A kiadvány alapjául szolgáló közlemények társszerzői között 23 név szerepel, melyek a borítón megjelennek.

A munka külön érdeme a hatalmas nemzetközi szakirodalom szintézise mellett az MTA ATK Talajtani és Agrokémiai Intézetében végzett több mint fél évszázados kutatótevékenység eredményeinek ismertetése, valamint az elérhető hazai és nemzetközi adatbázis összegyűjtése. A kísérleti és vizsgálati adatok, eredmények nem avulnak el. Azok beépülnek a jelen és a jövő szaktanácsaiba, a gazdálkodásba. A szerző által prezentált adattömeg 225 jól szerkesztett táblázatban tárul az olvasó elé és nyújt útmutatást.

A teljesítmény imponáló és egyedülálló. Valódi hiányt pótol a hazai szakirodalomban. A könyv ajánlható a kutatás, oktatás, szaktanácsadás, valamint a környezetvédelmi szabályozásban érdekelt intézmények, hivatalok számára. Letölthető a szerző/intézet korábbi kiadványaival együtt az intézet honlapjáról (www.mta-taki.hu), illetve költségmentesen hozzáférhető a készlet erejéig.

Prof. dr. Németh Tamás

BÁL-NA PRODUKCIÓ

bemutatja:

BIOKONTROLL HUNGÁRIA

támogatásával

2014. MÁJUS 29 - JÚNIUS 1.

VELENCEI-TÓ - GÁRDONY - SPORT BEACH

BIOTÁR

VII. ORSZÁGOS ÖKO EXPO *és* BIO FESZTIVÁL

Ízelítő a programból:

MAZSOLA ÉS TÁDÉ BÁBMŰSOR

HUZELLA PÉTER GYEREKMŰSORA

PAPRIKA JANCSI CSÚZLIZDÁJA

KOLOMPOS EGYÜTTES KONCERTJE

ÚJRA ENERGIA ...! – JÁTSZÓPARK

EGÉSZSÉGÜGYI SZŰRÉSEK

BIO ÉS NATUR ÉLELMISZEREK

részletes program és információ:

www.biotar.hu

www.facebook.com/biotar

Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat

Darányi Ignác Terv

A projekt a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat Elnökségének értékelése és javaslata alapján, az Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alap társfinanszírozásában, a Nemzeti Vidékfejlesztési Program Irányító Hatóságának jóváhagyásával valósult meg.